

ΑΙ ΓΕΝΙΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. Σ. ΑΓΑΠΗΤΙΔΗ

I. ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΩΝ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ ἑλληνική βιομηχανία ἀνεπτύχθη ἰδίως κατὰ τὴν περίοδον 1912—1940 χάρις εἰς ὤρισμένας εὐμενεῖς συνθήκας, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ κυριώτεραι ὑπῆρξαν αἱ ἑξῆς: α) Ἡ ἐπένδυσις εἰς βιομηχανίας σημαντικοῦ τμήματος τῶν πολεμικῶν κερδῶν β) ἡ εἰσορὴ τῶν προσφύγων μετὰ τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν, οὔτινες ἔδρυσαν ἐργοστάσια, διηύρουναν τὰ καταναλωτικὰ πλαίσια τῆς ἑλληνικῆς ἀγορᾶς καὶ συνέβαλον εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ὄρων παραγωγῆς διὰ τῆς προσφοράς εἰδικευμένων καὶ εὐθηνῶν ἐργατικῶν χειρῶν γ) τὸ θεσπισθὲν δασμολόγιον κατὰ τὸ 1923 τοῦ ὁποίου ἡ ἰσχύς ἤρχισε τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1926· τὸ δασμολόγιον τούτου ἦτο κατὰ θάσιν προστατευτικὸν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐδημιούργει σοβαρὰν προϋπόθεσιν διὰ τὴν προώθησιν τῆς βιομηχανίας δ) οἱ περιορισμοὶ οὔτινες ἐπεβλήθησαν ὡς πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν ἀγαθῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, συνεπεῖα τῆς μεγάλης οἰκονομικῆς κρίσεως τῶν ἐτῶν 1929—1932. Ἡ Ἑλλάς, μιμουμένη τὸ παράδειγμα ὄλων σχεδῶν τῶν ἄλλων χωρῶν, ἐπέβαλεν αὐστηρὸν περιορισμὸν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν βιομηχανικῶν εἰδῶν, πράγμα τὸ ὁποῖον ἀπετέλεσε πρόσθετον λόγον ἀναπτύξεως τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας.

Ἡ κατάστασις τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας, ἀπὸ ἀπόψεως ἀξίας τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς, εἰσαγομένων βιομηχανικῶν προϊόντων καὶ ἐξαγωγῆς ἑλληνικῶν βιομηχανικῶν εἰδῶν, κατὰ τὸ ἔτος 1939, φαίνεται εἰς τὸν ὀπισθεν πίνακα Α'.

Ἡ σημειωθεῖσα πρόοδος ἐμφαίνεται ἐκ τῶν ἀκολούθων:

α) Ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία συνέβαλεν εἰς τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα τῆς χώρας κατὰ ποσοστὸν 10 - 12 %. Οὕτω, κατὰ τὸ 1938 ἐπὶ συνολικοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος 67372 ἑκατομμυρίων δραχμῶν 7519 ἑκατομ. προήρχοντο ἀπὸ τὴν βιομηχανίαν, ἤτοι τὸ 11,15 % τοῦ συνόλου.

β) Ἠδξήθη σημαντικῶς τὸ ποσοστὸν τῆς καταναλώσεως βιομηχανικῶν εἰδῶν τὸ καλυπτόμενον ὑπὸ τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς. Ἡ σημειωθεῖσα μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1930 καὶ 1938 αὐξήσις καταναλώσεως κατὰ 30% ἐκαλύφθη κατὰ τὸ μέγιστον μέρος τῆς διὰ τῆς παραλλήλου αὐξήσεως τῆς ἐγχωρίου βιομηχανικῆς παραγωγῆς.

Ἐπελογίσθη ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα πρὸ τοῦ πολέμου ἔτη ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία ἐκάλυπτε κατὰ μέσον ὄρον τὰ 75% τῶν ἐγχωρίων ἀναγκῶν, ἀναλυτικῶς δὲ μὲ τὰ ποσοστὰ τοῦ πίνακος Β' διὰ τοὺς διαφόρους βιομηχανικοὺς κλάδους.

γ) Διεπιστοῦτο συνεχῆς αὐξήσις τῆς ἀναλογίας τῶν ἐγχωρίων πρώτων ὄλων εἰς τὸ σύνολον τῶν χρησιμοποιομένων ὄλων ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας. Τὸ

Πίναξ Α'

Ἄξια βιομηχανικῆς παραγωγῆς κατὰ τὸ 1939

Βιομηχανικοὶ κλάδοι	Εἰς ἑκατομ. δραχμῶν ἀγοραστ. δυνάμ. 1939		
	ἄξια ἐγχωρ. παραγωγῆς	ἄξια εισαγ. ἀντιστ. βιομ. προϊόντων	ἄξια ἐξαγωγῆς
1. Μεταλλουργικοὶ	63	721	1,5
2. Μηχανολογικοὶ	910	1.118	—
3. Οἰκοδομικοὶ	553	23	—
4. Κλωστοῦφαντουργικοὶ	3.860	2.171	145
5. Εἰδῶν διατροφῆς	2.660	411	40
6. Χημικοὶ	3.100	953	505
7. Δέρματος	930	55	—
8. Χάρτου ἐκτυπώσεων	500	132	—
9. Εἰδῶν ἱματισμοῦ	37	2	—
10. Ξυλουργία	472	0,8	—
11. Βιομηχαν. σιγαρέττων	236	0,7	14
Σύνολον Δραχ.	13.320	5.587,5	705,5
Σύνολον ἑκατομ. σημερινῶν λιρῶν	238	100	12,6

Πίναξ Β'

Ἐκατοστιαία ἀναλογία τῶν διαφορῶν βιομηχανικῶν εἰς τὴν βιομ. παραγωγὴν

	κατὰ	ποσοστὸν	
1. Μεταλλουργικαὶ	»	»	8 %
2. Μηχανολογικαὶ	»	»	30 %
3. Οἰκοδομικαὶ	»	»	96 %
4. Κλωστοῦφαντουργικαὶ	»	»	77 %
5. Βιομηχ. εἰδῶν διατροφῆς	»	»	86 %
6. Χημικαὶ	»	»	73 %
7. Βιομηχ. δέρματος	»	»	94 %
8. » χάρτου ἐκτυπώσεων	»	»	80 %
9. » εἰδῶν ἱματισμοῦ	»	»	95 %
10. Ξυλουργία	»	»	100 %
11. Βιομηχανία σιγαρέττων	»	»	100 %

1938, χάρις εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν χημικῶν βιομηχανικῶν, τῶν βιομηχανικῶν διατροφῆς καὶ ἐν γένει τῶν γεωργικῶν βιομηχανικῶν, τὰ 75 % περίπου τῶν χρησιμοποιουμένων πρώτων ὕλων προήρχοντο ἐκ τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς.

Τὴν σοβαρωτέραν ἀνάπτυξιν, τόσον ἀπὸ ἀπόψεως ἐπενδεδυμένου κεφαλαίου ὅσον καὶ ἐξ ἀπόψεως ὄγκου καὶ ἀξίας παραγωγῆς, ἐγνώρισαν αἱ κλωστοῦφαντουργικαὶ βιομηχανίαι, αἱ βιομηχανίαι διατροφῆς καὶ αἱ χημικαὶ βιομηχανίαι. Ἡ ἀξία τῶν ἐγκαταστάσεων τῶν τριῶν τούτων βιομηχανικῶν κλάδων ἀπετέλει τὸ 72,7 % τοῦ συνόλου, ἡ διατιθεμένη ἰσχύς τὰ 74,4 % καὶ ἡ ἀξία τῆς παραγωγῆς τῶν τὰ 72,2 % τοῦ συνόλου τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας.

Ἐκ τῶν τριῶν τούτων κλάδων προπορεύονται αἱ χημικαὶ βιομηχανίαι, τῶν ὁποίων ἡ παραγωγή ἠδύξθη ἐντὸς τῆς περιόδου 1930—1938 κατὰ 139%, εἰς αὐτὰς δὲ ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος (32,5%) ἡ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν σημειωθείσα ἀξίαις ἐξαγωγῆς βιομηχανικῶν προϊόντων.

Διὰ λόγους τοὺς ὁποίους θέλομεν ἀναπτύξει εἰς τὰ ἐπόμενα κεφάλαια καὶ εἰδικώτερον εἰς τὸ περὶ βιομηχανικῆς πολιτικῆς, ἢ διὰρθρωσις τῆς βιομηχανικῆς οἰκονομίας τῆς χώρας παρουσίαζε τὰ ἀκόλουθα μειονεκτήματα :

α) Δὲν κατωρθώθη νὰ ἀναπτυχθοῦν βασικαὶ βιομηχανίαι. Τὸ κεφάλαιον ἐστράφη πρὸς ἐκείνους τοὺς βιομηχανικοὺς τομείς οἱ ὅποιοι ἀπέφερον μεγάλα καὶ ἄμεσα κέρδη ἀπέφυγε δὲ τὴν ἐπέδυσιν εἰς κλάδους ὅπου ἡ ἀπόδοσις ἐφαίνετο ἀβεβαία, ὅπως δὲ χρονικῶς ἀπωτέρα. Οἱ προτιμηθέντες τομείς ἀνήκουν εἰς τὰς βιομηχανίας εἰδῶν καταναλώσεως, αἱ δὲ ἐπιχειρηματικαὶ μονάδες εἶναι μικραὶ.

Τοιοτοτρόπως ὁμοῦς ἡ σημειωθείσα βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις ἀπέβη ἐν πολλοῖς παράγων μεταφορᾶς εἰσοδήματος ἀπὸ μίαν κατηγορίαν προσώπων εἰς ἄλλην, ἀντὶ νὰ ἐπιτελῆ τὸν κύριον προορισμὸν τῆς, τῆς δημιουργίας νέου εἰσοδήματος.

β) Ἡ κατὰ κεφαλὴν παραγωγικότης τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας, κατὰ τὴν διαπίστωσιν τοῦ Ἀμερικανοῦ ἀρμοδίου κ. Gilmort, εἶναι ἡ μικροτέρα ἐν σχέσει πρὸς ὅλας τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας. Τοῦτο ἀσφαλῶς ὀφείλεται εἰς τὸν ἀτελεῆ βιομηχανικὸν ἐξοπλισμὸν, εἰς τὴν περιορισμένην βιομηχανικὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν καὶ τοὺς διαφόρους παράγοντας τοῦ ὑψηλοῦ κόστους παραγωγῆς ἐν Ἑλλάδι. Ἐνῶ ἤκμασαν, δύναται τις νὰ εἴπῃ, αἱ λεγόμεναι ἐμπορικαὶ βιομηχανίαι, αἱ ὁποῖαι περιορίζονται εἰς τὸ τελευταῖον στάδιον ἐπεξεργασίας, δὲν ἀνεπτύχθησαν αἱ μεταλλουργικαὶ καὶ αἱ μηχανολογικαὶ, ἀφοῦ τὰ προϊόντα των ἐκάλυπτον ἀντιστοιχῶς μόνον τὸ 8% καὶ τὸ 30% τῆς ἐγχωρίου καταναλώσεως. Ἡ διαπίστωσις αὕτη εἶναι, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ καθηγητοῦ κ. Α. Παπᾶ, λυπηρὰ, διότι αἱ μηχανολογικαὶ καὶ ἰδίως αἱ μηχανουργικαὶ βιομηχανίαι ἐξυπηρετοῦν ὅλους τοὺς ἄλλους βιομηχανικοὺς κλάδους ἐξ ἀπόψεως ἀρχικῆς συγκροτήσεως καὶ ἐπισκευῶν, ὑποδοθηθοῦν τὴν ἀνάπτυξιν ἄλλων τομέων τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, ὡς τὴν γεωργίαν, τὴν συγκοινωνίαν, τὴν ναυτιλίαν καὶ τὴν βιοτεχνίαν, καὶ συνεπάγονται τὴν μὀρφωσιν τεχνικοῦ προσωπικοῦ ἀναγκαίου διὰ τὴν ὅλην τεχνικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας.

γ) Ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἀτροφικὴν κατάστασιν ὀρισμένων βιομηχανικῶν κλάδων, ἄλλοι εἶχον πληθωρικὰς ἐγκαταστάσεις, ὡς συνέβαινε καὶ συμβαίνει μὲ τοὺς κυλινδρομύλους, τὰς βιομηχανίας ζυμαρικῶν καὶ ζυμῶν ἀρτοποιίας, τὰ πυρηνελαιουργεῖα κλπ. Τὸ πληθωρικὸν τῶν συγκροτημάτων τῶν βιομηχανιῶν τούτων ἐξεδηλοῦτο διὰ τῆς χρονίας ὑποαπασχολήσεώς των ἐκ τοῦ λόγου τῆς ὑπάρξεως δυναμικότητος παραγωγῆς μεγαλυτέρας τῶν ἀντιστοιχῶν ἀναγκῶν. Ἡ συνέπεια τῆς δυσαναλογίας ταύτης ἦτο : 1) ἡ διάθεσις μεγαλυτέρου τοῦ ἀναγκαίου ποσοῦ συναλλάγματος διὰ τὴν προμήθειαν τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ 2) ἡ ὑψηλὴ ἐπιβάρυνσις τοῦ κατὰ μονάδα κόστους δι' ἐξυπηρέτησιν κεφαλαίων.

δ) Ἡ κακὴ χωροταξικὴ κατανομή τῆς βιομηχανίας. Συμφώνως πρὸς μίαν ἔρευναν ἐνεργηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἀνωτάτου Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου προπολεμικῶς, τὸ 50 ο)ο περίπου, ἐξ ἀπόψεως ἰσχύος, τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς χώρας ἦτο συγκεντρωμένον εἰς τὴν κεντρικὴν περιοχὴν. Οἱ λόγοι τοῦ νοσηροῦ τού-

του φαινομένου δὲν ἦσαν μόνον ὀργανικοὶ (παράγοντες καταναλώσεως, προμηθείας πρώτων ὑλών, ἐργασίας κλπ.) ἀλλὰ καὶ πρόσθετοι ἄλλοι τεχνικοὶ, ὡς αἱ μεταφορικαὶ συνθήκαι καὶ ἡ φορολογία, οἱ ὅποιοι ἐπιβαρύνοντες κατὰ πολὺ περισσότερον τὰς βιομηχανίας τῶν ἐπαρχιῶν ὄθουν εἰς τὴν συγκέντρωσιν ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία ἀνέστειλε τὴν δραστηριότητά της. Ὑπολογίζεται ὅτι τὰ 90 ο)ο περίπου τῆς δυναμικότητός της παρέμενον ἐν ἀδρανείᾳ, ἐνῶ παραλλήλως δι' ἔθνικοὺς καὶ κοινωνικοὺς λόγους ἐπληρώνοντο τὰ ἡμερομίσθια εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν ἀργουσῶν ἐπιχειρήσεων. Αἱ ἐκ βομβαρδισμῶν καταστροφαι εἰς τὰς βιομηχανικὰς ἐγκαταστάσεις ὑπῆρξαν ἐλάχισται, ἐνῶ ἀντιθέτως αξιόλογοι ὑπῆρξαν αἱ ζημίαι ἐκ τῆς κακῆς συντηρήσεως κατὰ τὴν κατοχὴν, τῆς λεηλασίας ἀποθεμάτων βιομηχανικῶν προϊόντων καὶ τῆς ἀφαιρέσεως καὶ μεταφορᾶς μηχανημάτων εἰς τὰς χώρας τῶν κατακτητῶν. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Συνδέσμου Ἑλλήνων Βιομηχάνων, αἱ συνολικαὶ ζημίαι τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας κατὰ τὸν πόλεμον καὶ τὴν κατοχὴν ἀνέρχονται εἰς 110 ἑκατομύρια δολλάρια, ἐξ ὧν τὰ 40 ἑκατομ. δολλάρια ἀναλογοῦν εἰς καταστροφὰς καὶ ἀπωλείας ἐγκαταστάσεων καὶ μηχανημάτων καὶ τὰ 70 ἑκατομ. δολλάρια εἰς βιομηχανικὰ ἀποθέματα καὶ πρώτας ὄλας.

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἡ ἀδράνεια τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας ἐγενικεύθη τελείως, ἀφοῦ ἔπαυσαν νὰ λειτουργοῦν καὶ τὰ ὑπὸ τῶν κατακτητῶν ἐπιτεταγμένα ἐργοστάσια, τὸ δὲ ἐκτραγὲν κίνημα τοῦ Δεκεμβρίου 1944 ἀνέκοψε τὴν ἔφρσιν πρὸς ἐπαναλειτουργίαν.

Ἐναρξας λειτουργίας τῆς βιομηχανίας μεταπολεμικῶς ἐσημειώθη ἀπὸ τοῦ Ἐπριλίου 1945, χάρις εἰς τὰς εἰσαχθείσας πρώτας ὄλας διὰ τῆς συμμαχικῆς βοήθειας. Ἡ παραγωγὴ ὅμως ὑπῆρξε περιορισμένη, καθόσον πλὴν τῆς στενότητος τῶν πρώτων ὑλών ἦτο ἐξηρθρωμένον τὸ συγκοινωνιακὸν δίκτυον τῆς χώρας, τὸ νόμισμα ἦτο ἐντελὸς ἀσταθὲς καὶ αἱ λοιπαὶ συνθήκαι δυσμενεῖς. Βαθμιαίως, κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη, ἐβελιώθησαν αἱ συνθήκαι τῆς βιομηχανικῆς δραστηριότητος καὶ οὕτω ἐσημειώθη αὐξήσις τῆς παραγωγῆς. Ἦδη κατὰ τὸ 1947 ἡ συμβολὴ τῆς βιομηχανίας εἰς τὸ ἔθνικόν εἰσόδημα τῆς χώρας ἦτο 14,12 ο)ο ἦτοι ἀνωτέρα ἀναλογικῶς τῆς προπολεμικῆς. Δεδομένου ὅμως ὅτι τὸ συνολικὸν εἰσόδημα κατὰ τὸ 1947 ἀνῆρχετο εἰς τὰ 62,6 ο)ο ἐκείνου τοῦ 1938, ἡ ὑπεροχὴ τῆς συμβολῆς τῆς βιομηχανίας ἐναντι τῆς προπολεμικῆς ἐποχῆς δὲν σημαίνει ἀποκατάστασιν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς εἰς τὰ προπολεμικὰ τῆς ἐπίπεδα.

Ὁ δείκτης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς εὐρίσκετο κατὰ τὸ 1947 εἰς τὰ 67 ο)ο ἐν σχέσει μὲ τὸ ἔτος 1939, ἐντὸς ὅμως τῆς τελευταίας διετίας ἐσημείωσεν ἀρκετὴν πρόοδον, δεδομένου ὅτι κατὰ τὸ 1949 ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ ἀνῆλθεν εἰς τὰ 87 ο)ο τῆς προπολεμικῆς.

Οἱ δείκται τῆς βιομηχανικῆς καὶ τῆς μεταλλευτικῆς παραγωγῆς κατὰ κλάδους φαίνονται εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα (σελ. 277).

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου προκύπτει ὅτι ὄρισμένοι βιομηχανοὶ — καὶ δὴ αἱ βιομηχανοὶ ἤλεκτρισμοῦ καὶ αἱ βιομηχανοὶ σιγαρέτων ὑπερέβησαν — κατὰ πολὺ τὴν προπολεμικὴν στάθμην, ἐνῶ αἱ ὑπόλοιποι κυμαίνονται μεταξὺ 68 ο)ο καὶ 93 ο)ο τοῦ προπολεμικοῦ ἐπιπέδου. Τὴν μεγαλυτέραν ὕφρσιν ὑπέστη ἡ μεταλλευτικὴ

Πίναξ Γ'

Δείχεται βιομηχανική και μεταλλευτική παραγωγή

Βιομηχανία

Μεταλλεία

Χρονική περίοδος	Βιομηχανία									Μεταλλεία	
	Γεν. Δείκτης	Μεταλλουργικοί Βιομηχανία	Χημικοί	Οικοδομικοί	Ηλεκτρισμού	Κλωστούφαν- τουργίας	Χάρτου	Ειδών διατροφής	Σιγαρέτων	Γεν. Δείκτης	Λιγνιτωρυχεία
1939	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1946	53	20	44	32	91	58	48	65	106	14	39
1947	67	51	56	49	118	71	58	71	135	16	77
1948	73	58	60	72	148	70	67	69	152	20	91
1949	87	63	77	82	178	79	93	79	165	16	91

παραγωγή, ή όποια, λόγω των έσωτερικών άνωμαλιών, δέν κατώρθωσε νά άνέλ-
θη πέραν του 16—20 οο της προπολεμικής παραγωγής.

Τά προβλήματα τά όποια άντιμετωπίζει σήμερον ή έλληνική βιομηχανία
είναι πολλαπλά. Αί και προπολεμικός ύφιστάμεναι δυσχέρειαι ηδξήθησαν, προσ-
ετέθησαν δέ και νέαι, ως είναι αί δυσκολίαι άναγεώσεως και συντηρήσεως του
παραγωγικού έξοπλισμού και ή προμήθεια άνταλλακτικών και έξαρτημάτων, έξ
αίτίας κυρίως τής γερμανικής προσελεύσεως των περισσοτέρων μηχανικών συγκρο-
τημάτων.

Τό άποτέλεσμα τής έπίδεινώσεως τής καταστάσεως είναι ό θραδύς ρυθμός
πρός άποκατάστασιν τής προπολεμικής παραγωγής, τό ύψηλόν κόστος και ή έτι
μεγαλυτέρα τάσις προς συγκέντρωσιν περί τήν κεντρικήν περιοχήν (70 οο του
συνόλου κατά τό 1947).

Τό μέλλον τής έλληνικής βιομηχανίας διαγράφεται έν τούτοις μάλλον
αίσιον. Αδτή άποτελεί ένα των κυρίων σκοπών του προγράμματος οικονομικής
άνορθώσεως τής χώρας και δι' αούτης έλπίζεται ότι θα έπιτευχθή ή βιωσιμότης
τής Ελλάδος, ειδικώτερον δέ ή αξιοποίησις των προϊόντων τής γής, ή άνοδος τής
στάθμης τής ζωής του πληθυσμού και άπορρόφησις άργουσών ή ύποαπασχολουμέ-
νων έργατικών δυνάμεων.

Αί προϋποθέσεις διά τήν βιομηχανικήν άνάπτυξιν ύπάρχουν κατά μέγα
μέρος, άφού ή χώρα και ένεργειακάς δυνάμεις διαθέτει και περιθώρια καταναλω-
τικής άγοράς έχει και ύλας (γεωργικάς και μεταλλευτικάς) καταλλήλους προς
βιομηχανικήν έπεξεργασίαν παράγει και έργατικών προσωπικών εύπροσάρμοστον
πλεονάζει και τέλος δέν στερείται έπιχειρηματιών με βιομηχανικήν έπίδεξιότητα.

Έχοντες ταύτα ύπ' όψιν των οι καταρτίσαντες τό μακροχρόνιον πρόγραμμα
τής οικονομικής άνορθώσεως τής Ελλάδος, περιέλαβον τάς βιομηχανικάς έπενδύσεις
ώς κύριον τμήμα του έξοπλισμού τής χώρας με δάσιν τά κεφάλαια τής Αμερι-

κανικής Βοηθείας. Ἐπὶ συνόλου 592,2 ἑκατομμυρίων δολλαρίων τοῦ ἀναθεωρημένου μακροχρονίου προγράμματος τὰ 120,3 ἴτιοι τὰ 20,3 % ἀνήκουν εἰς τὴν βιομηχανίαν, ἣτις οὕτω καταλαμβάνει τὴν πρώτην θέσιν εἰς δαπάνην δι' ἐφόδια ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Διὰ τὰ συλλάβητις τὸ μέγεθος τῶν προβλεφθεισῶν βιομηχανικῶν ἐπενδύσεων, ἀρκεῖ νὰ σημειώσῃ ὅτι αὗται ἀντιπροσωπεύουν τὰ 65 % περίπου τῆς συνολικῆς ἀξίας τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς ὑφισταμένης ἐλληνικῆς βιομηχανίας.

Τὰ διὰ τὴν βιομηχανίαν προοριζόμενα κεφάλαια πρόκειται νὰ ἐπενδυθῶν ἀφ' ἐνός εἰς νέας ὁλως καὶ δὴ βασικὰς βιομηχανίας καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς παλαιὰς διὰ τὴν ἐπέκτασιν καὶ τὸν ἀνακαινισμόν των.

Βασικὴ κατεύθυνσις τῆς σχεδιαζομένης βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως εἶναι ἡ ἐπιτυχία χαμηλοῦ κόστους καὶ καλῆς ποιότητος, καθὼς καὶ ὁ συντονισμὸς τῶν παλαιῶν βιομηχανιῶν πρὸς τὰς νέας.

II. ΕΙΣΑΓΩΓΑΙ

Ἡ ἐλληνικὴ βιομηχανία στηρίζεται κατὰ σημαντικὸν βαθμὸν εἰς ὕλας, καύσιμα, μηχανήματα, ἀνταλλακτικὰ κλπ., εἰσαγόμενα ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Καὶ οἱ βιομηχανικοὶ κλάδοι ἀκόμη ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι χρησιμοποιοῦν ὡς πρώτας ὕλας προϊόντα τῆς Ἑλληνικῆς γεωργίας ἢ μεταλλείας ἔχουν ἀνάγκη βιομηχανικῶν ὑλῶν ἐξωτερικῆς προελεύσεως. Οὕτω λ. χ. ἡ ἐλληνικὴ κονσερβοποιία ἐπεξεργάζεται μὲν ἐγχώρια γεωργικὰ προϊόντα, ἀλλὰ χρησιμοποιεῖ δοχεῖα κλπ., εἰσαγόμενα ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὡς ἐπίσης ἡ ἐπιτοκοποιία εἰσάγει εἰδικούς σάκκους διὰ τὴν συσκευασίαν τοῦ προϊόντος.

Αἱ συνθήκαι τῆς εἰσαγωγῆς τῶν διὰ τὴν βιομηχανίαν προοριζομένων εἰδῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἶναι λίαν δυσμενεῖς. Παρὰ τὴν σποραδικῶς ἐκδηλωθεῖσαν μέριμναν τοῦ Κράτους διὰ τὴν διευκόλυνσιν τῆς εἰσαγωγῆς μηχανημάτων καὶ ὑλῶν, ἡ πραγματικότης εἶναι ὅτι καὶ σοβαρῶς ἐπιβαρύνονται τὰ εἶδη ταῦτα κατὰ τὴν εἰσοδὸν των εἰς τὴν χώραν καὶ πολὺπλοκοὶ διατυπώσεις ἀπαιτοῦνται δι' αὐτὴν παρενοχλοῦσαι τοὺς ἀνδιαφερομένους. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν ἀρμοδίων ἡ ἀξία τσιφ τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν ὑφίσταται συνήθως ἐπιβάρυνσιν ὑπερβαίνουσαν τὸ 50 % αὐτῆς, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ 80 %, ἐκ τῶν διαφορῶν τελῶν, φορολογιῶν καὶ εἰσφορῶν ὑπὲρ προνομιοῦχων ὀργανισμῶν, ὡς καὶ λόγῳ τῆς ὑποχρεωτικῆς χρησιμοποίησεως ἐργατῶν σωματείων μὲ ὑψηλὰ ἔξοδα χειρισμοῦ. Αἱ ἐνοχλητικαὶ διατυπώσεις παρεμβάλλονται κατὰ τὴν παροχὴν τῶν ἀδειῶν εἰσαγωγῆς, τὴν θεώρησιν τῶν τιμολογίων, τὰ ἀνοιγμα τῶν πιστώσεων, τὴν ἐπιβολὴν τῶν δασμῶν καὶ κρατήσεων ὑπὲρ τρίτων, τὰς μεταφορὰς καὶ τὴν φορτοεκφόρτωσιν κλπ. μὲ συνέπειαν τὴν ἀπόλειαν πολυτίμου χρόνου καὶ τὴν πρόσθετον ἐξ αὐτῆς ἐπιβάρυνσιν τοῦ κόστους.

Ἄλλοτε παρὰ τὴν ἀνωμαλίαν εἶναι τὸ σύστημα τῆς κατανομῆς τῶν εἰσαγωγῶν κατὰ τρίμηνα, λόγῳ τοῦ ὁποίου ἀδυνατοῦν οἱ ἀνδιαφερόμενοι πολλὰκις νὰ ἐκμεταλλεῦσθαι τὰς εὐνοϊκὰς διακυμάνσεις τῆς διεθνούς ἀγορᾶς πρώτων ὑλῶν.

Δεδομένης τῆς σπουδαιότητος τοῦ ζητήματος τῶν εἰσαγωγῶν τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν κίνησιν τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας εἰδῶν, ἐπιβάλλεται σοβαρὰ ἀντιμετώπισις διὰ λήψεως μέτρων ριζικῶν σταθερῶν καὶ ἀποδοτικῶν.

Μεταξύ των ἐνδεδειγμένων νὰ ληφθοῦν μέτρων εἰς τὸν τομέα τοῦτον ἀνα-
φέρομεν :

α) Ἐλευθέρα καὶ ἀνευ ἐπιβαρύνσεων εἰσαγωγή μηχανημάτων, ἀνταλλακτι-
κῶν καὶ πρώτων ὑλῶν, τὰ ὅποια ἀφ' ἑνὸς δὲν παράγονται εἰς τὴν χώραν καὶ ἀφ'
ἐτέρου προορίζονται διὰ βιομηχανίας εὐρισκομένης ἐντὸς τοῦ προγράμματος τῆς
ὕγιους οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας. Δὲν θὰ πρέπει νὰ τύχουν προστασίας
εἰσαγωγῆς εἰδῶν προοριζομένων διὰ βιομηχανίας τῶν ὁποίων δὲν ἐκρίθη ἐνδεδειγ-
μένη ἢ διατήρησις ἢ ἀνάπτυξις, διὰ λόγους βιωσιμότητος ἢ σκοπιμότητος, ὡς
ἐπίσης δὲν συνιστάται ἢ διευκολύνει τῆς εἰσαγωγῆς ἀνταλλακτικῶν καὶ ἐξαρτη-
μάτων τὰ ὅποια θὰ ἰδύναντο νὰ παραχθοῦν ἐπιτοπίως.

Ἐσαύτως δὲν πρέπει νὰ προστατεύονται εἰς τὸν τομέα τοῦτον ἰσομέτρως οἱ
ἐμποροὶ πρὸς τοὺς βιομηχάνους, πλὴν ἂν τὸ ἐμπόριον ἐνεργῆ τὰς εἰσαγωγὰς διὰ
νὰ διευκολύνῃ ἀμέσως τὴν ἐλληνικὴν βιομηχανίαν.

β) Ἀπλούστευσις τῶν διατυπώσεων πρὸς ἐπιτυχίαν ἀπροσκόπτου καὶ ἀνευ
χρονοτριβῶν προμηθειᾶς τῶν διὰ τὴν βιομηχανίαν προοριζομένων εἰδῶν ἐκ τοῦ ἐξω-
τερικοῦ. Ἰδιαιτέρως χρειάζεται νὰ ληφθῆ μέρημα διὰ τὴν ἐπιμήκυνσιν τοῦ χρο-
νου χρήσεως τῆς παρεχομένης ἀδείας εἰσαγωγῆς, ὥστε νὰ πραγματοποιηθῆται αὕτη
ὑπὸ τοὺς καλυτέρους δυνατοὺς ὅρους ἀπὸ ἀπόψεως χρόνου, χώρας προελεύσεως,
τιμῆς καὶ ποιότητος.

III. ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ

Οὐσιώδης παράγων τοῦ κόστους τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, ἀλλὰ ταυτο-
χρόνως καὶ σοβαρὸν ἐμπόδιον τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας, εἶναι
ὁ παράγων τῆς μεταφορᾶς. Ἡ σημασία του εἶναι μεγαλύτερα ἀπὸ ὅ,τι ἐκ πρώ-
της ὄψεως φαίνεται, διότι δὲν πρόκειται μόνον περὶ τῶν συγκοινωνιακῶν συνθηκῶν
καὶ τοῦ ὕψους τῶν κομίστρων ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν συναφῶν πρὸς τὴν κυρίως μετα-
φορὰν λειτουργιῶν—ὡς εἶναι αἱ φορτοεκφορτώσεις— καὶ τῶν πάσης φύσεως ἐπιβα-
ρύνσεων αἱ ὁποῖαι ἐπιβάλλονται ἐπὶ τῶν μεταφερομένων πρώτων καὶ βοηθητικῶν
ὕλων, τῶν καυσίμων καὶ τῶν ἐτοιμῶν προϊόντων.

Ἡ κακὴ ὀργάνωσις καὶ λειτουργία τοῦ ὄλου κυκλώματος τῶν μεταφορῶν
ἔχει ὡς κυρίας ἐκδηλώσεις ἀφ' ἑνὸς τὴν ἀταξίαν ὡς πρὸς τὴν ἀφίξιν τῶν ἀγαθῶν
εἰς τὸν προορισμὸν των, τῆς ὁποίας ἀποτέλεσμα εἶναι αἱ ὑπερβολικαὶ καὶ ἐπιζή-
μια καθυστερήσεις, καὶ ἀφ' ἐτέρου τὴν ὑψηλὴν ἐπιβάρυνσιν ἐκ τῶν μεταφορικῶν
τοῦ κόστους τῶν μεταφερομένων προϊόντων, ἀφοῦ ταῦτα κυμαίνονται ἐνίοτε εἰς
100—300 ο)ο ἐπὶ τῆς ἀρχικῆς ἀξίας τῶν προϊόντων.

Τὰ τρωτὰ τῶν μεταφορικῶν συνθηκῶν ἐν Ἑλλάδι συνίστανται κυρίως εἰς
τὰ ἑξῆς :

α) Ὑψηλὸν κόστος κομίστρων προερχόμενον ἐκ τῆς κακῆς ὀργανώσεως τῶν
συγκοινωνιακῶν μέσων καὶ τῆς δαπάνης μεγάλων ποσῶν διὰ συντελεστὰς τοῦ
κόστους αὐτῶν οὐσιώδεις, ὡς εἶναι τὰ καύσιμα. Ἐπιβάρυνσις σοβαρὰ προέρχεται
ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὰς δαπάνας διὰ προσωπικὸν ὑπηρετοῦν εἰς τὰ μεταφορικὰ μέσα
καὶ δὴ εἰς τὰ πλοῖα, εἰς τὰ ὅποια ἢ νομοθετικῶς ὀρισθεῖσα πληθωρικὴ σύνθεσις
τοῦ πληρώματος ἀποτελεῖ συντελεστὴν ὑψώσεως τῶν ναύλων.

β) Ἡ ἔλλειψις καταλλήλου ἐξοπλισμοῦ ἐμποδίζει νὰ πραγματοποιηθῶνται

αί μεταφοραί κατά ταχύν και εύθηνόν τρόπον. Ούτω π.χ. έλλείπουν ειδικά πλοία διά τήν μεταφοράν του τσιμέντου, ειδικά μέσα διά τήν μεταφοράν των καυσίμων, σύγχρονα μηχανικά συγκροτήματα διά τήν φορτοεκφόρτωσιν κλπ.

γ) Δέν υπάρχει συντονισμός μεταξύ των διαφόρων μεταφορικών μέσων. Τα καθέκαστα συγκοινωνιακά μέσα ανταγωνίζονται μεταξύ των κατά τρόπον ώστε ούτε ή ίδια οικονομία αυτών πράγεται, ούτε οι έχοντες ανάγκην των υπηρεσιών των έξυπηρετούνται προσηκόντως. Η έλλειψις συντονισμού έκδηλοῦται και εις τήν μή προσαρμογήν των δρομολογίων των διαφόρων συγκοινωνιακών μέσων, ώστε να λειτουργή τò δλον σύστημα των μεταφορών από του σημείου έκκινήσεως μέχρι του σημείου προορισμού ταχέως και ίκανοποιητικώς.

δ) Η κατάσταση εις τās φορτοεκφορτωτικές έργασίας είναι λίαν δυσμενής. Η υπερβολική προστασία, τήν όποίαν παρέσχε τò Έπουργείον Έργασίας εις τούς φορτοεκφορτωτάς και δὴ τούς άπασχολουμένους εις τόν λιμένα Πειραιώς διά τής κηρύξεως του έπαγγέλματος των ως «κλειστοῦ», κατέληξε να αποτελέσῃ μάστιγα διά τās μεταφοράς και ένα εκ των κυρίων παραγόντων των δυσχερειών και των επιβαρύνσεων των προϊόντων εις τούς λιμένας.

ε) Από τής φορτώσεως εις τόν τόπον τής έκκινήσεως μέχρι τής παραλαβής των, τὰ μεταφερόμενα πράγματα υφίστανται σειράν επιβαρύνσεων συνισταμένων εις πληρωμήν φόρων, τελών, δικαιωμάτων υπέρ του Κράτους και, έτι συνηθέστερον, υπέρ τρίτων, οργανισμών κλπ. Αί επιβαρύνσεις αὐται, πλὴν του σοβαροῦ αντικτύπου των επί του κόστους του προϊόντος, αποτελοῦν παράγοντα ένοχλήσεως και καθυστερήσεων, προσέτι δὲ και αιτίαν διαμορφώσεως διαφορετικῶν τιμῶν κατά τόπους, δεδομένου ότι αί εκ των τοπικῶν λόγων επιβαρύνσεις δέν είναι ίσομετροι.

Αί δυσμενεῖς συνθήκαι τής μεταφοράς έπεδεινώθησαν μετά τόν πόλεμον λόγω τής έξαρθρώσεως του συγκοινωνιακοῦ συστήματος τής χώρας, τής έλλείψεως ασφαλείας, τής αύξήσεως των διαφόρων προσθέτων φόρων, τελῶν και δικαιωμάτων, τής λίαν ύψηλῆς τιμῆς των καυσίμων και ειδικώτερον των υγρῶν καυσίμων και τής χειροτερέσεως των θρων εις τās έργασίας φορτώσεως και έκφορτώσεως. Περιοριζόμενοι εις τò τελευταίον αναφέρομεν τὰ εξής :

Αί καταστροφαι των λιμενικῶν εγκαταστάσεων φορτοεκφορτώσεως και ή θραδεία και άτελής άποκατάστασις αυτών ειχον ως αποτέλεσμα τήν άπαιτησιν μεγαλυτέρου όγκου χειρωνακτικῆς έργασίας, τήν συναφή αύξησιν τής κατά μονάδα δαπάνης διά φορτοεκφορτωτικά και τήν καθυστερήσιν διεξαγωγῆς των έργασιών φορτώσεως και έκφορτώσεως εις τούς λιμένας. Από τής άλλης πλευράς, ή πρό εικοσαετίας κήρυξις του έπαγγέλματος του φορτοεκφορτωτοῦ ως «κλειστοῦ» ειχεν ως συνέπειαν τήν μείωσιν του αριθμοῦ των μονίμων λιμενεργατῶν, των όποιων, ως ήτο φυσικόν, και ή μέση ήλικία ηῦξήθη εν τῷ μεταξύ επί βλάβῃ τής άποδόσεως αυτών. Η δυσαναλογία μεταξύ ηῦξημένης ζητήσεως εις ανθρώπινον ύλικόν και μειωθίσης προσφοράς εκ τής εξόδου εκ του έπαγγέλματος ίκανοῦ αριθμοῦ φορτοεκφορτωτῶν και τής μειώσεως τής κατά κεφαλήν άποδόσεως, συνεπήγαγε λίαν υπερβολικὰς αξιώσεις αναφορικῶς πρὸς τās άμοιβὰς και τούς εν γένει δρους τής παροχῆς υπηρεσιών φορτοεκφορτώσεως. Ούτω, ή θέσις των φορτοεκφορτωτῶν εν σχέσει πρὸς τούς άλλους μισθωτοῦς τής χώρας κατέστη από από-

ψευς ήμερομισθίου προνομιακή. Ούτοι επέτυχον να όρισθ ή βραχυτάτη χρονική διάρκεια δια τήν πραγματοποίησιν του άντιστοιχούντος εις έν πλήρες ήμερομισθιον έργου, εις τρόπον ώστε καθίσταται δυνατή ή εκτέλεσις έντός τής αυτης ήμέρας πολλών ήμερομισθίων, μερικά των όποιων είναι συχνά πλασματικά, άφου, εκδιάζοντες τους ενδιαφερομένους, δέν δέχονται να άρχίσουν τήν εργασία των, εάν δέν τους αναγνωρισθουν ένα έως τρία ήμερομισθια, μη άντιστοιχούντα εις προσφερθεισαν εργασία. Εξ άλλου, μη δυνάμενοι να επαρκέσουν χρονικώς εις εκτέλεσιν όλων των εργασιών του λιμένος, προτλαμβάνουν ως βοηθούς τους λεγομένους ελευθέρους εργάτας λιμένος, έναντι των όποιων άσκειται έν ειδος εκμεταλλεύσεως, άφου οι τελευταίοι, εργαζόμενοι περισσότερον των πρώτων, εισπράττουν ολιγώτερα. Τέλος ή μονοπωλιακή θέσις των μονίμων φορτοεκφορτωτών άποτελει πολλάκις πρόσκομμα εις τας προσπάθειάς προς βελτίωσιν των μεθόδων φορτοεκφορτώσεως, όσάκις δι' αυτών τίγονται τά συμφέροντά των, ένω παραλλήλως ή νομοθετική κατοχύρωσις των τους καθιστά άπροσέκτους, με συνέπειαν τας φθοράς, άπωλείας, καθυστερήσεις και προστριβάς.

Πλήν των άναποφεύκτων επιβαρύνσεων και ζημιών, ή ως άνω κατάστασις δημιουργεί και άββαιότητα ως προς τό ύψος τής απαιτουμένης δια τας φορτοεκφορτώσεις δαπάνης, εις τρόπον ώστε καθίσταται συνήθως αδύνατος ό εκ των προτέρων ύπολογισμός του κόστους των φορτοεκφορτώσεων.

Εις εκθεσιν επί τής καταστάσεως των φορτοεκφορτωτικών ύπηρεσιών έν Ελλάδα, συνταχθεισαν υπό του κ. Μ. Αποστολίδου Δ/νου του Υπουργείου Έθνικης Οικονομίας κατά τό 1948, περιλαμβάνονται ενδιαφέροντα στοιχεία άναφερόμενα εις τό θέμα τουτο. Οβτω από μίαν έρευναν των ΣΕΚ προέκυψαν ότι τά έξοδα φορτώσεως εις τους σταθμούς Θηρών, Λεβαδείας και Χαλκίδος άνήλθον, από 8,2% επί του ναύλου προπολεμικώς, εις 40,5% κατά τό 1946. Κατά θεδαίωσιν του ΟΑΠ ή εργασία φορτοεκφορτώσεως, ή όποία άπήτει προπολεμικώς 12 ήμερομισθια, έχρειάζετο κατά τό 1946 πλέον των 60 ήμερομισθίων. Κατά τά δεδομένα του Έμπορικου Έπιμελητηρίου Βόλου, τά ήμερομισθια των φορτοεκφορτωτών τό 1946 ήσαν κατά 3 έως 5 φορές άνώτερα του μέσου τοπικού ήμερομισθίου των άλλων κατηγοριών.

Έναντι τής περιγραφείσης καταστάσεως ένδείκνυται να ληφθουν ριζικά μέτρα και ειδικώτερον τά εξής :

α) Συντονισμός των διαφόρων μεταφορικών μέσων δια τής συγκεντρώσεως των εις τήν άρμοδιότητα του αυτου Υπουργείου και τής λειτουργίας Συντονιστικού Συμβουλίου χαράσσοντος και εφαρμόζοντος ύγιά συγκοινωνιακήν πολιτικήν, με σκοπόν τήν άλληλοσυμπλήρωσιν του έργου των διαφόρων συγκοινωνιακών μέσων και τήν μείωσιν του κόστους τής κυρίας μεταφοράς εις τό διεθνές επίπεδον.

β) Επιδίωξις του μεγαλυτέρου δυνατου βαθμου μηχανοποιήσεως των μεταφορών δια χρήσεως συγχρονισμένων όργάνων μεταφοράς, καταλλήλου έξοπλισμού και εφαρμογής των πλέον άποδοτικών τεχνικών μεθόδων δια τήν διεξαγωγήν των εργασιών φορτοεκφορτώσεως.

γ) Κατάργησις των πολλαπλών φορολογιών και επιβαρύνσεων ή περιορισμός αυτών εις λογικά όρια με βάσιν τήν άποφυγήν τής αυξήσεως του κόστους και τήν ισότητα μεταχειρίσεως των μεταφερομένων ειδών καθ' όλην τήν χώραν.

δ) Ἀναθεώρησις τῆς σημερινῆς ὀργανώσεως τῶν φορτοεκφορτωτικῶν ὑπηρεσιῶν, ὥστε τὸ ἀσκούμενον μονοπώλιον ἐργασίας καὶ αἱ συναφεῖς ἀνισότητες μεταξὺ τῶν διαφόρων κατηγοριῶν μισθωτῶν νὰ ἐκλείψουν καὶ αἱ ἐργασίαι εἰς τοὺς λιμένας νὰ ἐπιβαρύνουν ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον τὸ κόστος. Ἐξισούστατος ἐπὶ τοῦ προκειμένου θὰ ἦτο ἡ μελέτη τῆς ἀναλήψεως τοῦ σχετικοῦ ἔργου ἐκ μέρους τῶν σιδηροδρομικῶν καὶ ναυτιλιακῶν ἐπιχειρήσεων, προσαρμοζομένων τῶν τιμολογίων φορτοεκφορτώσεως πρὸς τὰ κόμιστρα τῆς κυρίας μεταφορᾶς. Ἀνεξαρτήτως τοῦ προκρινόμενου φορέως διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν φορτοεκφορτώσεως ἐνδείκνυται ἡ κατάργησις τοῦ ἐν ἰσχύι καθεστώτος, κατὰ τὸ ὅποιον ἡ ἐπιβάρυνσις παρακολουθεῖ τὸ μεταφερόμενον εἶδος καὶ εἰς ἣν περίπτωσιν ὁ ἐνδιαφερόμενος διαθέτει ἴδια μέσα φορτοεκφορτώσεως.

ε) Δῆψις προσθέτων μέτρων διευκολυνόντων τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ταχύτητα τῶν μεταφορῶν, ὡς εἶναι ἡ βελτίωσις τῶν χώρων, ἡ ἀπλούστευσις τῶν διατυπώσεων κλπ.

IV. ΚΑΥΣΙΜΑ

Παρὰ τὴν σχετικῶς μικρὰν συμμετοχὴν τῆς διὰ καύσιμα δαπάνης εἰς τὸ ὅλον κόστος τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων, δὲν εἶναι μικρὰ ἡ ἐξ αὐτῶν ἐπιβάρυνσις του. Τοῦτο συμβαίνει ἀφ' ἑνὸς λόγῳ τῆς ὑψηλῆς τιμῆς τῶν καυσίμων ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀφ' ἑτέρου λόγῳ τῆς πολλαπλῆς παρεμβολῆς των εἰς τὰς διαφόρους φάσεις τοῦ κυκλώματος τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς κυκλοφορίας τῶν ἀγαθῶν. Ὅθω τὰ καύσιμα, παραλλήλως πρὸς τὴν χρῆσιν των εἰς τὴν κυρίως βιομηχανικὴν διαδικασίαν, ἀποτελοῦν σημαντικὸν παράγοντα τοῦ κόστους τῆς μεταφορᾶς, τῆς ἐνεργείας καὶ τῆς παραγωγῆς τῶν πρώτων καὶ τῶν βοηθητικῶν ὑλῶν.

Προπολεμικῶς κατηναλίσκοντο ἐν Ἑλλάδι μεγαλύτεραι ἀναλογικῶς ποσότητες στερεῶν καυσίμων (γαιανθράκων, κὼκ καὶ ἀνθρακίτου) καὶ μικρότεραι ποσότητες ὑγρῶν καυσίμων (πετρελαιοειδῶν). Πάντα ταῦτα εἰσήγοντο ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἡ κατανάλωσις ἐγγχωρίου λιγνίτου ἐν σχέσει πρὸς τὸ σύνολον τῶν ξένης προελεύσεως καυσίμων ἦτο πολὺ μικρὰ. Μόνον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς (1941—1944), λόγῳ τῶν διαμορφωθεισῶν συνθηκῶν, ἠδξήθη ἡ κατανάλωσις Ἑλληνικοῦ λιγνίτου, κυμανθεῖσα ἀπὸ 200000—400000 τόννων ἐτησίως.

Μεταπολεμικῶς ἡ χρησιμοποίησις τοῦ λιγνίτου ἐπανήλθεν εἰς τὰ προπολεμικά της ἐπίπεδα τῶν 100—150.000 τόννων ἐτησίως, ὀφειλομένη εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἐπιβάλλεται ἐμμέσως ἡ κατανάλωσις του εἰς ὀρισμένας κατηγορίας βιομηχανικῶν διὰ τῆς μὴ χορηγήσεως ἄλλων καυσίμων. Ἄλλως ἡ ἀπορρόφησις του θὰ ἦτο πολὺ χαμηλοτέρα λόγῳ τῆς ὑψηλῆς τιμῆς ἐν σχέσει πρὸς τὴν θερμαντικὴν του δύναμιν. Ὅπως δὴποτε, μετὰ τὸν πόλεμον τὰ χρησιμοποιούμενα καύσιμα εἰσάγονται κατὰ τὸ μέγιστόν των τμήμα ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἡ σχέσις ὁμως μεταξὺ στερεῶν καὶ ὑγρῶν καυσίμων ἀνεστράφη. Ἐσημειώθη λίαν αἰσθητὴ στροφὴ πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν ὑγρῶν καυσίμων, τὰ ὅποια ἔχουν πραγματικὸν κόστος χαμηλότερον. Ἀντὶ τῶν 870000 τόννων στερεῶν καυσίμων τῆς προπολεμικῆς ἐποχῆς κατανάλισκονται σήμερον περὶ τοὺς 300000 τόννους περίπου ἐτησίως, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ 1)3 ἀπορροφᾷ ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία. Ἡ κατανάλωσις ὑγρῶν καυσίμων ἀντιθέτως ὑπερετριπλασιάσθη. Ὅθω, ἐνὼ τὸ 1938 εἰσήχθησαν 131600 τόννοι

πετρελαιοειδών, τὸ 1948 ἡ εἰσαχθεῖσα ποσότης ὑπερέβη τοὺς 430000 τόννους.

Τόσον τὰ στερεὰ ὅσον καὶ τὰ ὑγρά καύσιμα εἰσάγονται σήμερον διὰ λογαριασμόν τοῦ Κράτους. Ἡ εἰσαγωγή τῶν στερεῶν καυσίμων ἐνεργεῖται μέσῳ τῆς ἐνώσεως εἰσαγωγέων γαιανθράκων βάσει τῶν κατανομῶν τῶν περιλαμβανομένων εἰς τὰ τριμηνιακά προγράμματα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Ὁργανισμοῦ Γαιανθράκων τῆς Γενεύης. Μέχρι τοῦ 1946 τὰ παρεχόμενα εἰς τὴν Ἑλλάδα στερεὰ καύσιμα προήρχοντο ἐξ Ἀμερικῆς καὶ Νοτίου Ἀφρικῆς, ἔκτοτε δὲ ἐκ τῆς περιφέρειας τῆς Ρούρ. Ἡ διάθεσις τῶν ἐνεργεῖται διὰ διατακτικῶν τοῦ Ὑπουργείου Ἐφοδιασμοῦ μὲ τὰς ἐπισημῶς καθοριζόμενας τιμὰς.

Τὰ ὑγρά καύσιμα προμηθεύει ἡ κοινοπραξία τῶν Ἐταιριῶν Πετρελαιοειδῶν καὶ διατίθενται διὰ διατακτικῶν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους μὲ καθωρισμένας τιμὰς περιλαμβανούσας ἐνιαίας ἐπιβαρύνσεις διὰ μεταφορικὰ (50000 δρχ. κατὰ τόννον διὰ τὴν περιοχὴν Ἀθηνῶν - Πειραιῶς καὶ 265000 διὰ τὰ ἐκτὸς τῶν δύο τούτων πόλεων σημεῖα τῆς χώρας).

Ἡ στροφή πρὸς τὰ ὑγρά καύσιμα ἐπεδοκιμάσθη μὲν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τὴν ὁποίαν συνέστησε διὰ τὴν ἔρευναν τοῦ θέματος τὸ Ὑπουργεῖον Μεταφορῶν, λόγῳ τῆς προκυπτούσης ἐξοικονομήσεως συναλλάγματος ἐξ 6000000 δολλαρίων περίπου ἐτησίως, δημιουργεῖ ὅμως δυσχερεῖας διὰ τὴν διάδοσιν τῆς χρήσεως τοῦ ἐγχωρίου λιγνίτου.

Παρὰ τὴν οἰκονομικῶς ἱκανοποιητικὴν ταύτην ὄψιν τῆς χρησιμοποίησεως τῶν ὑγρῶν καυσίμων, ὑπάρχουν πολλοὶ λόγοι οἱ ὅποιοι ἐμποδίζουν τὴν διαμόρφωσιν ἔτι καλλιτέρων τιμῶν διαθέσεως αὐτῶν.

Οἱ κυριώτεροι τούτων εἶναι οἱ ἑξῆς :

α) Ἡ Ἑλλάς προμηθεύεται τὸ ἀκάθαρτον πετρέλαιον ἐξωτερικῆς καύσεως, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται κατὰ κύριον λόγον, εἰς τιμὴν ὑψηλοτέραν ἐκείνης τῶν ἄλλων χωρῶν. Συμφώνως πρὸς τὰς πληροφορίες τοῦ Συντονιστικοῦ Συμβουλίου Βιομηχανίας ἡ ἀνὰ τόννον τιμὴ τοῦ μαζοῦ δι' ἀνθράκωσιν πλοίων καθωρίσθη διὰ τὸν Πειραιᾶ εἰς 6.19.0 λίρας Ἀγγλίας ἔναντι 5 1)2 λιρῶν περίπου διὰ τὸ Σουέζ, τὴν Μασσαλίαν καὶ τὸ Γιβραλτάρ, ἴσως λόγῳ τῆς ἐλλείψεως ἀνταγωνισμοῦ εἰς τὴν προμήθειαν τοῦ εἶδους. Λόγῳ τῆς διαφορᾶς ταύτης τὰ πλοῖα προτιμοῦν νὰ ἀνθρακεύσων εἰς ἄλλους λιμένας καὶ οὕτω ὁ Πειραιεὺς χάνει τόσον τὰ κέρδη ἐκ τῆς ἀνθρακεύσεως ὅσον καὶ τὰ κέρδη ἐκ τῶν μικροεπισκευῶν, αἱ ὁποῖαι συνήθως γίνονται κατὰ τὰς προσεγγίσεις τῶν πλοίων εἰς τοὺς λιμένας.

β) Τὸ μαζοῦτ εἰσάγεται καὶ ὑπὸ τοὺς δύο τύπους του, τὸν βαρὺν καὶ τὸν ἐλαφρὸν. Μεταξὺ ὧν τῶν δύο τύπων ὑπάρχει σημαντικὴ διαφορὰ (ἐκ λιρῶν 3) εἰς τὴν τιμὴν καὶ συνεπῶς ἐκρίθη ἐξεταστέα ἡ ἀντικατάστασις, ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατόν, τοῦ ἐλαφροῦ τύπου διὰ τοῦ βαρέος.

γ) Τὰ ἐπιτιθέμενα βάρη ἐπὶ τῆς τιμῆς καύσεως τοῦ μαζοῦτ ἀξάνουν αὐτὴν ὑπερμέτρως. Κατὰ τὰς διαπιστώσεις τοῦ Συντονιστικοῦ Συμβουλίου Βιομηχανίας αἱ ἐπιβαρύνσεις διπλασιάζουν περίπου τὴν τιμὴν. Λόγῳ τῆς ἀδείξεως τῶν παλαιότερων βαρῶν καὶ τῆς προσθήκης νέων, ἀπὸ 49,2% προπολεμικῶς, ἀνῆλθον τὸ 1949 εἰς 99,3%. Ἐτιμωτέρων οἱ δασμοὶ ἀνῆλθον ἀπὸ 24,6% εἰς 35,3% λόγῳ ἀδείξεως τοῦ φόρου κύκλου ἐργασιῶν καὶ τῆς ἐπιβολῆς νέων φόρων (φόρος ὑπὲρ τρίτων καὶ πολεμικὴ εἰσφορά).

δ) Ἡ μονοπωλιακὴ διάθεσις τοῦ εἰσαγομένου μαζοῦτ διὰ τῆς Κοινοπραξίας Ἐταιρικοῦ Πετρελαιοειδῶν καὶ τὸ ἀκολουθούμενον σύστημα ἐνιαίας τιμῆς ἐπιβαρύνουν τοὺς καταναλωτὰς πολὺ περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι θὰ συνέβαινε ὑπὸ καθεστῶς ἐλευθέρου μεταφορᾶς ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας. Εἰς τὴν ἀποψιν ταύτην κατέληξε ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος συσταθεῖσα Ἐπιτροπὴ διὰ τὴν μελέτην τοῦ συστήματος διαχειρίσεως ὑγρῶν καυσίμων ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κ. Γ. Σωφρονοπούλου.

Ἡ πολιτικὴ ἐπὶ τῶν καυσίμων ἐνδείκνυται νὰ διαμορφωθῇ πρὸς δύο κατευθύνσεις, ἧτοι :

α) Τὴν καλυτέραν δυνατὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ λιγνιτικοῦ πλοῦτου τῆς γῶρας εἰς τρόπον ὅστε καὶ οἰκονομία συναλλάγματος νὰ πραγματοποιηθῇ ἀλλὰ καὶ αἱ χρησιμοποιοῦσαι τὸ ἐγχώριον τοῦτο καύσιμον βιομηχανίαι νὰ μὴ ἐπιβαρύνωνται ἐπὶ βλάβῃ τῆς καταναλώσεως ἢ τῆς ἀνταγωνιστικῆς των ἱκανότητος. Τὸ μακροχρόνιον πρόγραμμα οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως τῆς χώρας προέβλεψε τὴν διάθεσιν σοβαρῶν κεφαλαίων διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν μὲ τὰ πλέον συγχρονισμένα μέσα τῶν ἀποδοτικωτέρων λιγνιτωρυχείων, ἀλλ' ἐπὶ πλέον ἐπιβάλλεται ἡ λήψις μέτρων πρὸς πᾶσαν πλευρὰν ἵνα συγκρατηθῇ ἡ τιμὴ διαθέσεως τῶν λιγνιτῶν εἰς τὰ διεθνή ἐπίπεδα, ἐν σχέσει μὲ τὴν θερμοαντικὴν των ἱκανότητα.

β) Τὴν κάλυψιν τῶν ὑπολοίπων ἀναγκῶν διὰ τῶν οἰκονομικῶς συμφεροτέρων καυσίμων ἐξωτερικῆς προελεύσεως μετὰ παραλλήλου μερίμνης πρὸς διαμόρφωσιν τιμῶν διαθέσεως κατὰ τὸ δυνατόν χαμηλοτέρων. Εἰς τοῦτο θὰ συντελέσουν ἡ προμήθεια τῶν καυσίμων ἐκ χωρῶν εὐρωπαϊκῶν καὶ δὴ τῆς περιοχῆς στερελίας, ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ ἀνταγωνιστικοῦ συστήματος εἰς τὴν εἰσαγωγὴν του, ἡ ἐλευθερία μεταφορᾶς των ἐντὸς τῆς χώρας διὰ μέσων τῆς προτιμήσεως ἐκἄστου, ἡ σχεδιαζομένη ἐγκατάστασις δεξαμενῶν πετρελαιοειδῶν εἰς διάφορα σημεῖα τῆς χώρας καὶ ἡ συμπέσεισι τῶν διαφόρων ἐπιβαρύνσεων, αἱ ὁποῖαι ἀντιπροσωπεύουν συνήθως ἀμοιβάς μεσολαβητικῶν ὑπηρεσιῶν.

V. ΕΡΓΑΤΙΚΑ

Ὁ ἐργατικὸς παράγων συνδέεται μὲ τὴν βιομηχανικὴν δραστηριότητα, καθόσον ἀπ' ἐνὸς μὲν ἡ βιομηχανία δημιουργεῖ παρχυρικὴν ἀπασχόλησιν διὰ τὸν πληθυσμόν, ἀπ' ἑτέρου δὲ ἡ ἀμοιβὴ τῆς ἐργασίας ἀποτελεῖ οὐσιώδες στοιχεῖον τοῦ κόστους τῶν παραγομένων προϊόντων.

Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ἀπασχολήσεως ἐν γένει διεπιστώνει κανεῖς διὸ ὑπάρχει ἐν Ἑλλάδι σημαντικὴ προσφορὰ ἐργασίας ὑπερβαίνουσα κατ' ἀρχὴν τὴν ζήτησιν. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν στενότητα τῶν ἀψύχων παραγωγικῶν μέσων καὶ τὸν ταχὺν ρυθμὸν τῆς ἀεξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Ἐπὶ πλέον διαπιστοῦται σὺν τῷ χρόνῳ μεγαλυτέρα πυκνότης εἰς τὰς παραγωγικὰς ἡλικίας τοῦ πληθυσμοῦ (15—60 ἔτων), πρᾶγμα τὸ ὅποσον σημαίνει ὀλοὴν μεγαλυτέραν ἀναλογίαν ἀπασχολήσιμων προσώπων. Τέλος ἀξιωμακτικῶς εἶναι ἡ ὀλοὴν αὐξουσα προσφορὰ γυναικῶν πρὸς ἀπασχόλησιν εἰς τὴν βιομηχανίαν.

Ἡ δυσαναλογία μεταξὺ προσφορᾶς καὶ ζήτησεως ἐκδηλοῦται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὲ τὸ φαινόμενον τῆς ὑποαπασχολήσεως καὶ συγκεκριμένως μὲ τὴν μερικὴν ἀπασχόλησιν εἰς τὴν βπαίθρον καὶ τὸν πληθυσμὸν τῶν ἐπαγγελματιῶν, καὶ δὴ τῶν μεσολαβητικῶν, εἰς τὰ ἀστρικά κέντρα. Ὑπελογίσθη ὅτι θὰ ἴσκει ὀλιγώτερον τοῦ

ήμισος τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, πλήρως ἀπασχολούμενον, διὰ τὴν ἀποδόση τῶν προϊόντων τοῦ ὁποῖου παράγει ἡ Ἑλληνικὴ γεωργία. Ἀποτέλεσμα τῆς ὑποαπασχολήσεως εἰς τὴν γεωργίαν εἶναι τὸ πολὺ χαμηλὸν κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήμα, τὸ ὁποῖον κατὰ τοὺς προπολεμικοὺς ὑπολογισμοὺς ἀνῆρχετο εἰς τὸ $\frac{1}{3}$ τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος τῶν ἀστών. Ἄλλ' οὔτε ἐκ τῆς ἀναπτύξεως καὶ τοῦ συγχρονισμοῦ τῆς γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως ἐλπίζεται σημαντικὴ ἀπορρόφησης τῶν πλεοναζουσῶν ἐργατικῶν χειρῶν εἰς τὴν ὑπαιθρον. Κατὰ τὴν καταρτισθεῖσαν ἔκθεσιν τῆς FAO, ἡ ὀλοκλήρωσις τοῦ γεωργικοῦ προγράμματος τῆς χώρας θὰ παράσχη ἀπασχόλησιν εἰς τὰ 40 % τοῦ ἀπασχολησίου πληθυσμοῦ καὶ συνεπῶς τὸ ὑπόλοιπον τμήμα ὀφείλει νὰ ἀπορροφηθῇ παραγωγικῶς εἰς τὰ ἀστικά κέντρα εἰς ἄλλους τομεῖς τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος.

Παρὰ τὴν σημερινὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἐγκατεστημένου πληθυσμοῦ εἰς τὴν ὑπαιθρον (60% περίπου), οἱ διαμείνοντες εἰς τὰς πόλεις Ἑλληνες δὲν ἀπασχολοῦνται εἰς κυρίως εἰπεῖν παραγωγικὰ ἐπαγγέλματα, κατ' ἀναλογίαν ἴσην πρὸς τὴν τῶν προηγμένων οἰκονομικῶς κρατῶν. Παρατηρεῖται πληθωρισμὸς εἰς τὰ ἐλεύθερα ἐπαγγέλματα καὶ τὰ μεσολαβητικὰ ἐπαγγέλματα καὶ ἀξιοσημείωτος ροπὴ πρὸς ὑπαλληλικὰς καὶ ὑπηρετικὰς μᾶλλον ἀπασχολήσεις.

Οἱ προσφέροντες, ἐν τούτοις, τὴν ἐργασίαν των εἰς τὴν βιομηχανίαν οὔτε εὐρίσκουσι πάντοτε ἀπασχόλησιν οὔτε λαμβάνουσι ἀποδοχὰς ἱκανοποιητικὰς. Ἀρκετοὶ δεκάδες χιλιάδων προσώπων ἀναμένουν, ἐγγεγραμμένοι εἰς τὰ Γραφεῖα Εὐρέσεως Ἑργασίας, τὴν τοποθέτησίν των εἰς βιομηχανικὰ ἐργαστάσια. Τὴν στερνότητα τῶν διεξόδων δυσχεραίνει, ἐξ ἄλλου, ἡ κατοχύρωσις ὀρισμένων ἐπαγγελμάτων, τὰ ὅποια, κηρυχθέντα ὡς κεκορημένα (καπνεργάται, τυπογράφοι, λιμενεργάται, αὐτοκινητισταὶ κλπ.), ἐμποδίζουν τὴν εἰσοδὸν εἰς αὐτὰ τῶν προσφερομένων νὰ ἐργασθῶν.

Ἡ κατάστασις αὕτη, ἀποτελοῦσα μόνιμον χαρακτηριστικὸν τῆς ἀγορᾶς τῆς ἐργασίας ἐν Ἑλλάδι, ἐπεδειώθη μεταπολεμικῶς, ὅτε καὶ ἡ οἰκονομικὴ δραστηριότης ἐμειώθη καὶ ἡ προσφορὰ τῆς ἐργασίας ἠϋξήθη ἐξ αἰτίας τῶν νέων πληθυσμιακῶν πλεονασμάτων τῶν παραγωγικῶν ἡλικιῶν καὶ τῆς συσσωρεύσεως, λόγῳ τῶν πολεμικῶν γεγονότων, νέου ὄγκου πληθυσμοῦ εἰς τὰς πόλεις.

Ἀποτέλεσμα τῆς δυσαναλογίας μεταξὺ προσφορᾶς καὶ ζήτησεως εἰς τὴν ἀγορὰν βιομηχανικῆς ἐργασίας, ὡς καὶ ἄλλων γενικωτέρων συνθηκῶν, εἶναι ἡ χαμηλὴ στάθμη τοῦ ἡμερομισθίου τῶν ἐργατοτεχνιτῶν βιομηχανίας. Τὸ προπολεμικὸν ἡμερομισθιον τοῦ εἰδικευμένου Ἑλλήνος ἐργάτου ἀνῆρχετο εἰς τὸ $\frac{1}{2}$ τοῦ ἡμερομισθοῦ τοῦ Γερμανοῦ, τὸ $\frac{1}{3}$ τοῦ Ἑλβετοῦ, τὸ $\frac{1}{4}$ τοῦ Γάλλου καὶ τὸ $\frac{1}{5}$ τοῦ Ἀμερικανοῦ συναδέλφου του. Μεταπολεμικῶς, τὸ πραγματικὸν ἐπίπεδον τοῦ ἐργατικοῦ ἡμερομισθοῦ ἐν Ἑλλάδι ἐμειώθη, καθόσον αἱ συνεχεῖς ἀναπροσαρμογαὶ τῶν ἐργατικῶν ἀμοιβῶν σπανίως ἐκάλυψαν τὴν ἐν τῷ μεταξὺ ἄνοδον τοῦ τιμαρίθμου. Ἐξ ὀρισμένων ἐρευνῶν, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν, προκύπτει ὅτι ὁ σημερινὸς μέσος βραδικὸς μισθὸς τῶν Ἑλλήνων ἐργατοτεχνιτῶν δὲν ὑπερβαίνει τὰ 75% τοῦ ἐπιπέδου τοῦ προπολεμικοῦ πραγματικοῦ μισθοῦ.

Τὸ γεγονός ὅτι ὁ πραγματικὸς μισθὸς ὑπολείπεται τοῦ προπολεμικοῦ, ἐκδηλοῦται καὶ εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἡ διατροφή, ἡ ὁποία καὶ προπολεμικῶς ἀπερρόφα μέγα τμήμα τοῦ ἐργατικοῦ εἰσοδήματος, ἀποσπᾷ σήμερον σημαντικῶς μεγαλύτε-

ρον ποσοστόν. Ούτω, ενώ συμφώνως πρὸς τὴν ἔρευναν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας τοῦ 1930, ἡ διατροφή συμμετείχεν εἰς τὴν ὀλην δαπάνην τῆς ἐργατικῆς οἰκογενείας μὲ ποσοστὸν 57,5 ο/ο, κατὰ τὸ 1949, συμφώνως πρὸς εἰδικὴν ἔρευναν τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς, τὸ ποσοστὸν τοῦτο ἀνῆλθεν εἰς 66,1 ο/ο. Ἡ δαπάνη δηλαδὴ διὰ τὴν διατροφήν κατέλαβεν ἕνα τμήμα τοῦ ποσοστοῦ τοῦ ἐργατικοῦ εἰσοδήματος τὸ ὅποion διετίθετο προπολεμικῶς διὰ τὴν στέγασιν.

Ἡ χαμηλὴ πραγματικὴ ἀμοιβή, ἔκτος τῶν ἄλλων δυσμενῶν συνειπεῶν τῆς, δὲν παρέχει εἰς τοὺς ἐργαζομένους τὰ ἀπαραίτητα περιθώρια πρὸς προμήθειαν βιομηχανικῶν προϊόντων, πρᾶγμα τὸ ὅποion, ὁμοῦ μὲ τὰς ἀναλόγους δυσχερείας τοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ, στενεύει τὴν ζήτησιν βιομηχανικῶν εἰδῶν καὶ συνεπῶς ἀποτελεῖ ἀνασταλτικὸν παράγοντα τῆς βιομηχανικῆς δραστηριότητος.

Τὸ γεγονός δμως ὅτι ἡ βασικὴ ἀμοιβὴ τῶν Ἑλλήνων ἐργατοτεχνιτῶν εἶναι χαμηλὴ, δὲν σημαίνει ὅτι εἶναι χαμηλὴ καὶ ἡ ἐπιβάρυνσις τοῦ κόστους τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἐκ τοῦ συντελεστοῦ «ἐργασία». Τοῦτο συμβαίνει διότι, πλὴν τοῦ κυρίως μισθοῦ, οἱ ἐργοδοταὶ κατὰ τὴν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν ὑπέχουν διαφόρους ὑποχρεώσεις ἐκ τῶν ὁποίων ἀυξάνεται τὸ κόστος, δεδομένου ὅτι τὰ ἐργατικά ὑπεισέρχονται εἰς τὸ συνολικὸν κόστος κατὰ σημαντικὸν ποσοστὸν (15-60 ο/ο ἀναλόγως τοῦ βιομηχανικοῦ κλάδου). Κατὰ πρόχειρον ἔρευναν γενομένην ὑπὸ τοῦ ΑΣΑ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1949, ἡ ἐκ τῶν προσθέτων τούτων ὑποχρεώσεων ἐπιβάρυνσις διὰ τὴν ἐργασίαν, εἰς τὴν κλωστοῦφαντουργίαν π.χ. ἀπὸ 5—15 ο/ο κατὰ τὸ 1938 ἀνῆλθεν εἰς 30—50 ο/ο κατὰ τὸ 1949.

Ἐκ τῶν ἐπιβαρύνσεων τούτων τῆς βιομηχανίας ὠριζομένην προσαυξάνουν τὸν βασικὸν μισθὸν τῶν ἐργατοτεχνιτῶν. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐπιδόματα τὰ καταβαλλόμενα κατὰ τὰς ἐορτὰς Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα καὶ οἱ μισθοὶ οἱ πληρωνόμενοι κατὰ τὴν ἐτησίαν ἄδειαν ἀναπαύσεως, συμφώνως πρὸς τὸν νόμον 539 τοῦ 1945. Αἱ παροχαὶ αὗται προσαυξάνουν τὸν βασικὸν μισθὸν κατὰ 12 ο/ο περίπου.

Ἐξ ἄλλου, αἱ εἰσφοραὶ τῶν ἐργοδοτῶν διὰ τὴν κοινωνικὴν ἀσφάλειαν τῶν ἐργαζομένων φθάνουν σήμερον εἰς 15,5 - 17 ο/ο κατὰ μέσον ὄρον, δεδομένου ὅτι πλὴν τῆς εἰσφορᾶς πρὸς τὸ ΙΚΑ, ἀυξηθείσης ἀπὸ 6 ο/ο ἕως 9,5 11 ο/ο, καταβάλλονται εἰσφοραὶ καὶ εἰς ἄλλους Ἀσφαλιστικούς Ὄργανισμοὺς (Ταμείον Ἀνεργίας, Ἐπικουρικὰ Ἀσφαλιστικὰ Ταμεία κλπ.), ἐπιβαρύνουσαι τοὺς ἐργοδοτάς κατὰ 6 ο/ο περίπου ἐπὶ τῶν πληρωνομένων μισθῶν.

Ἐπὶ πλέον, κατὰ τὴν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν, οἱ ἐργοδοταὶ ἐπιβαρύνονται μὲ τὴν ἐπιδότησιν τῶν στρατευομένων καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τῆς στρατιωτικῆς τῶν ὑπηρεσίας (Νόμος 519 τοῦ 1948), μὲ τὴν ὑποχρεωτικὴν πρόσληψιν τῶν ἀπολυομένων ἐκ τοῦ στρατοῦ, οἱ ὅποιοι δὲν εἶναι πάντοτε οἱ καταλληλοτέροι διὰ τὴν ἐργασίαν ὅπου τοποθετοῦνται (Νόμος 751 τοῦ 1948) καὶ μὲ πρόσθετον ἐπιβάρυνσιν 6 ο/ο ἐπὶ τῶν ἀποδοχῶν τοῦ προσωπικοῦ των, εἰς ἀντιστάθμισμα τῶν ἐσόδων τὰ ὅποια προήρχοντο πρότερον ἐκ τῆς φορολογίας ὑπὲρ τρίτων (Νόμος 834 τοῦ 1948).

Τέλος, ὡς ἐπιβαρύνσεις δι' ἐργατικά δύνатаι γὰ θεωρηθῆ καὶ ἡ κατ' ἀνάγκην ἀπασχόλησις εἰς τὰς βιομηχανίας προσωπικοῦ περισσώτερου τοῦ κανονικοῦ, λόγω τῆς ἑλλείψεως εἰδικευμένων ἐργατῶν, τῆς μειωμένης ἀποδόσεως τῶν ἀπασχο-

λουμένων (κατά 10-15 ο/ο ἐν σχέσει μὲ τὴν προπολεμικὴν ἐποχὴν) καὶ τῆς παλαιότητος τῶν μηχανικῶν συγκροτημάτων τῶν ἐργοστασίων.

Ἐκτὸς τῶν διαμαρτυριῶν των διὰ τὰς ἀνωτέρω ἐπιβαρύνσεις, οἱ βιομήχανοι διατυπώνουν καὶ ἄλλα παράπονα ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἐργατικὸν παράγοντα. Τὰ κυριώτερα ἐκ τούτων εἶναι τὰ ἑξῆς :

Ἡ τάσις τῆς Διοικήσεως νὰ λαμβάνῃ ὡς κριτήριον τῶν μισθολογικῶν διαφορῶν τὴν προϋπηρεσίαν ἀποτελεῖ παράγοντα ἀποθαρρύνσεως τῶν ἱκανῶν στελεχῶν, εἰς τὰ ὅποια ἀναγνωρίζεται ἀμοιβὴ ἐπισήμως μικροτέρα ἐκείνης τῶν ἐχόντων ἀπλῶς μακρὰν προϋπηρεσίαν. Αὕτη μάλιστα πολλάκις εἶναι εἰκονικὴ, δεδομένης τῆς εὐκολίας ἐκδόσεως πιστοποιητικῶν προϋπηρεσίας. Ἐναντι τῆς στάσεως ταύτης, οἱ βιομήχανοι φροντίζουν νὰ ἀντιδράσουν διὰ τῆς παροχῆς ἀμοιβῶν ὑπὲρ τὴν βᾶσιν πρὸς τοὺς ἱκανωτέρους ἐργατοτεχνίτας. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι πάντοτε εὐκολον, καθ' ὅσον ἡ ἠδξημένη ἀμοιβὴ χρειάζεται νὰ ἀναπροσαρμόζεται εἰς ἐκάστην περιπτώσει ἐπισήμου αὐξήσεως τῶν κατωτάτων ὀρίων μισθοῦ, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου τὰ δικαστήρια ἐφαρμόζοντα στενῶς τὴν ἀρχὴν τῆς ἴσης μεταχειρίσεως, ὑποχρεώνουν πολλάκις τοὺς βιομηχάνους νὰ ἐπεκτείνουν τὴν δοθεῖσαν αὐξῆσιν εἰς πάντας τοὺς ἀπασχολουμένους.

Ἄλλος λόγος παρακωλύων τὴν ὑψηλοτέραν πραγματικὴν ἀμοιβὴν τῶν ἱκανωτέρων, εἶναι ὅτι κατὰ τὴν ὑπολογισμὸν τοῦ κόστους παραγωγῆς τοῦ προϊόντος αἱ δαπάναι δι' ἐργασίαν βασίζονται εἰς τὰ ἐπίσημα κατώτατα ὄρια ἀμοιβῆς, καίτοι αἱ ἐνεργούμεναι κρατήσεις ἐπὶ τῶν μισθῶν διὰ διαφόρους λόγους ὑπολογίζονται ἐπὶ τῶν πράγματι καταβαλλομένων ἀποδοχῶν.

Αἱ ὑπηρεταί, ἔξ ἄλλου, τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἔργασίας, ἐκδηλώνουσι κατὰ τοὺς βιομηχάνους ὑπερβολικὸν ζῆλον διὰ τὴν προστασίαν τῶν ἐργαζομένων, ἔχουν τὴν τάσιν νὰ ἐπεμβαίνουν ρυθμιστικῶς ἐπὶ ὄλων τῶν λεπτομερειῶν τῶν σχέσεων ἐργοδοτῶν καὶ ἐργατῶν, πολλάκις μάλιστα διὰ διατάξεων ἀσαφῶν, τὰς ὁποίας, ὅταν κληθῆ τὸ δικαστήριον νὰ ἐρμηνεύσῃ, ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως τῶν ἐργατῶν, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀπώλειαν χρόνου καὶ τὴν ἐπιβάρυνσιν τῶν βιομηχανιῶν καὶ πέραν τοῦ ὀρίου εἰς τὸ ὅποιον ἀπέβλεπεν ἡ Διοίκησις. Διὰ τοὺς λόγους τούτους οἱ βιομήχανοι ζητοῦν ὅπως τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας περιορίσῃ τὸν ρόλον του εἰς τὴν ἐποπτείαν τῆς ἐφαρμογῆς τῆς νομοθεσίας τῆς ἀφορώσης τὰς συνθήκας τῆς ἐργασίας καὶ τὸ κατώτατον ὄριον μισθοῦ, παύσῃ δὲ νὰ ἀσκήσῃ πολιτικὴν κοινωνικῆς προνοίας, ἣτις εἶναι ἔργον ἄλλων Ὑπουργείων.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἐργασίας, παρὰ τὰς πολλὰς συζητήσεις * καὶ ρυθμίσεις, δὲν ἐμελετήθη εἰς τὴν χώραν μας κατὰ βάθος, οὔτε δὲ ὑπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα διὰ νὰ ἐπιληφθῆ κανεὶς τῆς λύσεως τῶν γενικῶν καὶ τῶν εἰδικῶν προβλημάτων τὰ ὅποια γεννῶνται. Μεταξὺ πάντως τῶν κατευθύνσεων αἱ ὁποιαὶ πρέπει νὰ ἀκολουθοῦνται εἰς τὸν τομέα αὐτόν, συγκαταλέγονται τὰ ἑξῆς :

α) Ἐπιβάλλεται ὁ συγχρονισμὸς τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν βιομηχανιῶν καὶ ἡ εἰσαγωγὴ τελειότερων τεχνικῶν μεθόδων πρὸς μείωσιν τοῦ κόστους παραγωγῆς καὶ αὐξῆσιν τῆς παραγωγικότητος τῆς ἐργασίας, πρᾶγμα τὸ ὅποιον θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἄνοδον τῆς στάθμης τῶν μισθῶν.

β) Ἐνδείκνυται προσανατολισμὸς τῆς ἐργασίας πρὸς τοὺς ἀποδοτικωτέρους βιομηχανικοὺς τομεῖς κατόπιν συστηματικῆς παρακολουθήσεως τῆς ἀγορᾶς τῆς

έργασίας και διὰ μέσου καταλλήλου επαγγελματικής εκπαιδύσεως και προσφόρου πολιτικής μισθών.

γ) Κριτήρια του μισθού δέον να είναι ή εξασφάλις των μέσων συντηρήσεως και ή απόδοσις τής εργασίας. Μετά την θέσπισιν ενός κατωτάτου όριου, δέον να δίδεται ή ευχέρεια καθορισμού τής άμοιβής τής εργασίας με βάσιν την ικανότητα και την απόδοσιν προς ύποκίνησιν τής άμίλλης και ελάττωσιν του κατά μονάδα κόστους.

δ) Άπαραίτητος προϋπόθεσις τής χαράξεως πολιτικής μισθών και τής σταθερότητος τής δαπάνης διὰ τόν εργατικόν συν:ελεστήν, ως και τής παροχής σταθερής αγοραστικής δυνάμεως εις τούς εργαζομένους, είναι ό συντονισμός τής πολιτικής των τιμών προς την πολιτικήν των μισθών.

ε) Επιβεβλημένη είναι ή ελάφρυνσις του κόστους τής κοινωνικής ασφαλίσεως, τό όποιον σήμεραν είναι λίαν ύψηλόν και έν σχέσει προς τας δυνατότητας τής οικονομίας και έν σχέσει προς τά παρεχόμενα ύφελήματα εις τούς ήσφαλισμένους. Η έπιβάρυνσις του έθνικου προϊόντος εκ τής κοινωνικής ασφαλίσεως από 1,59 ο/ο κατά τό 1938 άνήλθεν εις 2,34 ο/ο κατά τό 1948 ήτοι ηύξήθη κατά 45 ο/ο περίπου. Η ελάφρυνσις των βαρών διὰ την ασφάλισιν δύναται να γίνη διὰ τής ένοποιήσεως των λειτουργούντων Ασφαλιστικών Οργανισμών και διὰ τής καλυτέρας οργανώσεως και αποδοτικότερας λειτουργίας του ένιαίου φορέως

και στ) Αξιούστατος θά ήτο ή εισαγωγή του συμπηφιστικού συστήματος διὰ μερικώς εκ των επιβαρύνσεων, ως π.χ. την εκ των άδειων μετ' αποδοχών, τούς μισθούς των επιστρατευομένων και τά οικογενειακά επιδόματα, καθόσον με τό ισχύον σύστημα δέν επιβαρύνονται συμμετρως αι βιομηχανικαι επιχειρήσεις.

VI. ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Αι πιστωτικαι συνθήκαι τής ελληνικής βιομηχανίας υπήρξαν άνέκαθεν δυσμενεϊς. Τας μεγαλυτέρας πάντως δυσχερείας από τής άπόψεως τής χρηματοδοτήσεως συνήνητησεν ή ελληνική βιομηχανία ως προς τά μακροπρόθεσμα δάνεια, λόγω τής έν γενεί στενότητος κεφαλαίων έν Ελλάδι διὰ πάσαν μακροχρόνιον επένδυσιν. Πλήν όμως των γενικών λόγων τής ανεπαρκείας των μακροπρόθεσμων τοποθετήσεων, αι πιστοδοτήσεις διὰ την ίδρυσιν και την επέκτασιν βιομηχανιών υπήρξαν αναλογικώς χαμηλαι λόγω τής έλλείψεως βιομηχανικού προγράμματος, σταθεράς βιομηχανικής πολιτικής και οργανώσεως ειδικού φορέως ή ειδικού κλάδου βιομηχανικής πιστωτικής πολιτικής. Αι ίδρύσεις, αι επεκτάσεις και ό συγχρονισμός του εξοπλισμού των εργοστασίων όφείλονται σχεδόν αποκλειστικώς εις αυτοχρηματοδοτήσεις. Οι Έλληνες κεφαλαιούχοι εξεδήλωσαν ένδιαφέρον διὰ βιομηχανικώς επενδύσεις, ιδίως μετά τόν πρώτον παγκόσμιον πόλεμον δετε ή εισροή των προσφύγων και ή εισαχθείσα δασμολογική πολιτική επέτρεψαν άνάπτυξιν τής βιομηχανίας. Ο παρατηρηθείς μετά τό 1920 βιομηχανικός όργανισμός έλλκυσε την προσοχήν και των τραπεζιτικών ίδρυμάτων όχι μόνον του έσωτερικού αλλά και του έξωτερικού, ως τής Hellenic Bank Trust Ltd ή όποια έχρηματοδότησε την ελληνικήν βιομηχανίαν διὰ μέσου τής Έθνικής Τραπέζης τής Ελλάδος κατά τά έτη 1928-1931 με κεφάλαια ύπερβαίνοντα τό 1000000 άγγλικών λιρών.

Τὰ ὑψηλὰ ὄμως ἐπιτόκια, μὲ τὰ ὅποια ἐδανείζοντο αἱ ἑλληνικαὶ βιομηχανίαι, ἐστρεψαν αὐτὰς πρὸς τομεῖς ἐξασφαλίζοντας ἄμεσα καὶ ὑψηλὰ κέρδη καὶ δὲν ἐπέτρεψαν νὰ ἀναπτυχθῇ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἴδρυσιν βασικῶν βιομηχανιῶν σταθερὰς ἀλλὰ ἀπωτέρας χρονικῶς ἀποδόσεως.

Τὰ παρεχόμενα κατὰ τὴν τελευταίαν προπολεμικὴν ἐποχὴν δάνεια πρὸς τὴν βιομηχανίαν ἦσαν κατὰ μείστην ἀναλογίαν βραχυπρόθεσμα καὶ ἐκυμαίνοντο ἐτησίως περὶ τὰ 6 δισεκατομ. δρχ. Κύριος χρηματοδότης ἦτο ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία συμμετεῖχεν εἰς τὴν πιστοδότησιν κατὰ ποσοστὸν 65-70 % ἐπὶ τοῦ συνόλου. Ἐκὶ πλέον, ὡς πιστωτικὴ ἐνίσχυσις πρὸς τὴν βιομηχανίαν δύνανται νὰ θεωρηθοῦν καὶ αἱ ἐπὶ πιστώσει παραγγελίαι ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ μηχανημάτων, πρώτων ὑλῶν κλπ.

Αἱ διαμορφωθείσαι μετὰ τὸν πόλεμον πιστωτικαὶ συνθήκαι διὰ τὴν βιομηχανίαν ὑπῆρξαν ἀκόμη δυσμενέστεραι. Ἐφ' ἐνὸς αἱ ἀνάγκαι εἰς ξένον χρήμα ηὐξήθησαν ἄφ' ἐτέρου δὲ αἱ δυνατότητες τῆς οἰκονομίας πρὸς πιστοδότησιν ἠλαττώθησαν. Ὁ κατοχικὸς πληθωρισμὸς ἐξηνέμισε τὰ κεφάλαια κινήσεως τῶν βιομηχανικῶν, ὁ ἴδιος ὄμως λόγος ἐστένυνσε καὶ τὰ περιθώρια τῆς προσφορᾶς χρήματος. Οἱ ἐπακολούθησαντες τὴν Ἀπελευθέρωσιν νέοι πληθωρισμοὶ ἠμπόδισαν τὸν σχηματισμὸν νέων ἀποταμιεύσεων εἰς βαθμὴν ἀνάλογον πρὸς τὰς ἀνάγκας καὶ συνεπῶς δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἀλύψις τοῦ κενοῦ, οὐδὲ μετὰ τὴν πάροδον τῶν 5 ἐτῶν τὰ ὅποια ἠκολούθησαν τὴν Ἀπελευθέρωσιν.

Αἱ ἀνάγκαι εἰς κεφάλαια κινήσεως τῶν βιομηχανιῶν καλύπτονται ἄφ' ἐνὸς δι' αὐτοχρηματοδοτήσεως καὶ ἄφ' ἐτέρου διὰ νέου χρήματος ἀντλουμένου ἐκ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἀναλογία τῆς τροφοδοτήσεως τῆς βιομηχανίας ἐκ τῶν δύο τούτων πηγῶν μετεβλήθη σημαντικῶς ἐν σχέσει μὲ τὴν προπολεμικὴν ἐποχὴν. Τοῦτο φαίνεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι, ἐνῶ ἡ βιομηχανικὴ δραστηριότης τῆς χώρας ὑπερέβη κατὰ μέσον ὄρον τὸ 85 % τοῦ ἔτους 1939, αἱ τραπεζιτικαὶ ἐνισχύσεις κυμαίνονται εἰς τὸ 10—15 % τοῦ πραγματικοῦ προπολεμικοῦ ἐπιπέδου. Ἡ χαμηλὴ αὕτη ἀναλογία τῶν τραπεζιτικῶν πιστώσεων ὀφείλεται κατὰ πρῶτον λόγον βεβαίως εἰς τὴν μεγάλην μείωσιν τῶν χρηματικῶν ἀποταμιεύσεων παρὰ Τραπεζαῖς, εἰς τὸν φόβον ἐξογκώσεως τῆς κυκλοφορίας διὰ νέων ἐκδόσεων, οὐχὶ ὄμως σπανίως καὶ εἰς τὴν κρατοῦσαν γνώμην ὅτι οἱ βιομηχανοὶ ἔχουν ἰδίας δυνάμεις διὰ νὰ κινήσουν τὰς βιομηχανίας των.

Ὅπως δὲποτε, ἡ σχέσις τῶν βιομηχανικῶν πιστώσεων πρὸς τὸ συνολικὸν ὕψος τῶν πιστώσεων πρὸς τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν εἶναι λίαν χαμηλὴ. Ἐπὶ πλέον οἱ ὅροι τῆς παροχῆς τῶν βραχυχρονίων χρηματικῶν ἐνισχύσεων εἶναι λίαν δυσμενεῖς. Οὕτω, ἡ ἐκ τόκων καὶ προσθέτων βαρῶν ἐπιβάρυνσις τῆς βιομηχανίας διὰ τὰς παρεχομένας εἰς αὐτὴν πιστώσεις εἶναι λίαν ὑψηλὴ, κυμαινομένη μεταξὺ 18—25 %, ἐνῶ ἀντιθέτως εἰς τὴν γεωργίαν οἱ ὅροι τῆς χρηματοδοτήσεως εἶναι εὐνοϊκώτεροι.

Τὰ παρεχόμενα δάνεια εἶναι συνήθως τρίμηνα καὶ συνεπῶς δὲν δύνανται οἱ βιομηχανοὶ νὰ βασίσουν ἐπ' αὐτῶν συνεχῆ παραγωγικὴν δραστηριότητα καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὁ διαλείπων ρυθμὸς τῆς παραγωγῆς καὶ ἡ ἐπιβάρυνσις τοῦ κατὰ μόνον κόστους τῶν προϊόντων.

Ἐτέρα δυσχέρεια δημιουργεῖται ἐκ τῶν γραφειοκρατικῶν διατυπώσεων καὶ

των καθυστερήσεων διά την παροχήν των βραχυπροθέσμων τούτων δανείων, πράγμα τὸ ὅποτον εἶναι ἰδιαιτέρως ἐπιζήμιον διὰ τὰς ἐπαρχιακὰς βιομηχανίας. Αὗται πολλάκις ἀδυνατοῦν νὰ πραγματοποιήσουν τὴν ἀγορὰν τῶν πρώτων ὑλῶν ποὺ τὰς ἐνδιαφέρουν ἐγκαίρως, λόγῳ παρόδου τῆς ἐποχῆς, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν μὴ ἀνάληψιν τῆς ἀνοίγεισης πιστώσεως ἢ τὴν ἀσκοπον ἐπιβάρυνσιν αὐτῶν.

Αἱ ἀνωτέρω συνθήκαι εἶναι ἔτι δυσχερέστεραι ὡς πρὸς τὰς ἐπαρχιακὰς βιομηχανίας, διὰ τὰς ὁποίας ὑπάρχει ἀνισότης κατανομῆς καὶ γραφειοκρατικὸν σύστημα πλέον πολύπλοκον.

Ἡ ἀνεπάρκεια τῶν τραπεζιτικῶν κεφαλαίων βραχυπροθέστου πείσεως ὀδηγεῖ τοὺς βιομηχάνους εἰς προσφυγὴν εἰς τὴν ἐλευθέραν ἀγορὰν χρήματος, τοῦ ὁποίου ὁμως τὰ ἐπιτόκια εἶναι ἐξαιρετικῶς ὑψηλά, φθάνοντα εἰς 40—60% καὶ ἐπιβαρύνονται ὑπερμέτρως τὸ κόστος παραγωγῆς.

Ἀντιθέτως πρὸς τὰς δυσχερείας εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ χρήματος ἐν Ἑλλάδι, εἰς τὸν τομέα τῶν μακροπροθέσμων τοποθετήσεων ἐσημειώθη μεγάλη πρόοδος ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ βιομηχανικοῦ προγράμματος τοῦ χρηματοδοτουμένου διὰ τῶν κεφαλαίων τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ. Ἡ ἀπὸ ὀκταμήνου λειτουργοῦσα Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ Δανείων παρέχει μακροπρόθεσμα δάνεια διὰ βιομηχανικὰς ἐπενδύσεις, ἀφοῦ διὰ τῶν καταλλήλων ὀργάνων τῆς ἐξακριβίωση τὴν σπουδαιότητα τῆς ὑπὸ ἐνίσχυσιν βιομηχανίας ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἰσοζυγίου τῆς Χώρας καὶ ἐπὶ τοῦ ἐργατικοῦ αὐτῆς δυναμικοῦ, ὡς καὶ τὴν ἱκανότητα τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ ἀπὸ ἀπόψεως διευθύνσεως καὶ τὴν συμβολὴν αὐτοῦ δι' ἰδίῳν κεφαλαίων εἰς τὸν ἐπιχειρηματικὸν του σκοπὸν. Μέχρι τέλους Ἰανουαρίου 1950 ἐνεκρίθησαν διὰ βιομηχανικὰς ἐπενδύσεις δάνεια ἀνερχόμενα συνολικῶς εἰς 9,8 ἑκατομ. δολλάρια, ἐξ ὧν 8,5 ἑκατομμύρια δολ. ἐκ τῶν κεφαλαίων τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ καὶ 1,3 ἑκατομ. δολ. ἐκ τῶν κεφαλαίων τῆς προηγηθείσης αὐτοῦ Ἀμερικανικῆς βοήθειας διὰ τὴν Ἑλλάδα. Συμφώνως ὁμως πρὸς τὸ πρόγραμμα, θὰ χορηγηθοῦν πολλὰ ἀκόμη κεφάλαια καὶ μὲ ρυθμὸν ταχύτερον.

Ἡ θεραπεία τοῦ πιστωτικοῦ προβλήματος τῆς βιομηχανίας θὰ ἐπέλθῃ ἀφ' ἑνὸς διὰ τῆς μακροχρονίου ἐπενδύσεως εἰς αὐτὴν ξένων κεφαλαίων, τῶσόν ὑπὸ μορφήν Ἀμερικανικῆς Βοήθειας ὅσον καὶ ὑπὸ μορφήν προσελκύσεως ἰδιωτικοῦ ξένου κεφαλαίου καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τῆς ὀργανώσεως καὶ καλῆς λειτουργίας τοῦ συστήματος βραχυπροθέστου δανεισμοῦ. Διὰ τὰς μακροχρονίους ἐπενδύσεις πρωταρχικαὶ προϋποθέσεις εἶναι ἡ κατ'ἀστροφῆς προγράμματος ὑγιοῦς βιομηχανικῆς οἰκονομίας, ἡ σταθερότης τῆς βιομηχανικῆς πολιτικῆς καὶ οἱ εὐνοϊκοὶ ὅροι παροχῆς τῶν δανείων, νὰ ἀποφεύγονται δὲ αἱ πρόσθετοι ἐπιβαρύνσεις αἰτινες παρακολουθοῦν σήμερον τὰ χορηγούμενα δάνεια. Αὗται ἀνέρχονται κατὰ τὴν διαπίστωσιν τῶν Βρεττανῶν ὀρκωτῶν λογιστῶν εἰς 6% περίπου. Εἰς τὸν τομέα τῶν βραχυπροθέσμων δανείων ἐπιβάλλεται ριζικὴ μεταβολὴ τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς, ὥστε νὰ χορηγοῦνται ἐπαρκῆ καὶ εὐθηνὰ κεφάλαια κινήσεως μὲ εὐρύτητα πνεύματος, μὲ ἀπλουστεράς διατυπώσεις καὶ μὲ τάτιν νὰ προσαρμόζονται αἱ πιστώσεις πρὸς τὸ κύκλωμα παραγωγῆς καὶ πωλήσεως τῶν καθ' ἕκαστα βιομηχανικῶν κλάδων.

Ἡ εὐρυνσις τῶν περιθωρίων τῆς βραχυπροθέστου χρηματοδοτήσεως πρὸς τὴν βιομηχανίαν θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν αὐξησιν τῆς παραγωγῆς, τὴν μείωσιν τῆς ἀνερ-

γίας και τῆς υποαπασχολήσεως, εἰς τὴν καλυτέραν ἀξιοποίησιν τῶν μακροπρο-
 θέσμων βιομηχανικῶν ἐπενδύσεων και τὴν ἐλάττωσιν τοῦ κόστους. Καλῶς μελετη-
 μένη χρηματοδότησις εἰς κεφάλαια κινήσεως δύναται νὰ στηριχθῆ και εἰς νέας
 ἐκδόσεις χαρτονομίσματος χωρὶς κίνδυνον πληθωρικῶν συνεπειῶν, ἀφοῦ τὸ νέον
 χρῆμα δὲν θὰ εἶναι παρὰ προεξόφλησις μελλοντικῆς και βεβαίας ἀποταμιεύσεως
 ἐκ τοῦ προϊόντος τῶν ἐνισχυομένων βιομηχανικῶν. Παραλλήλως πρέπει νὰ μελετη-
 θῆ και ἡ κατά τὸ δυνατόν ἐπωφελεστέρα χρησιμοποίησις τῶν ἀποθησαυρισμένων εἰς
 χρυσᾶς λίρας κεφαλαίων, ὥστε αὐταὶ δι' ἀντιθησαυρίσεως νὰ ἐνισχύσουν εὐρύτε-
 ρον, και πρὸ παντὸς χωρὶς ὑψηλὰ ἐπιτόκια, τὴν ἀγορὰν εἰς κεφάλαια κινήσεως
 τῶν βιομηχανικῶν. Τοῦτο θὰ ἰδύνατο νὰ γίνῃ εἴτε δι' ἀναγνωρίσεως τῶν συναλλα-
 γῶν εἰς χρυσᾶς λίρας εἴτε ἄλλως πως, ὅπωςδήποτε ἕμως κατά τρόπον ὥστε οἱ
 τοποθετοῦντες τὰ χρυσᾶ διαθέσιμά των νὰ μὴ δεῖξουν δυσπιστίαν ἐκ λόγων ψυ-
 χολογικῶν.

Τέλος ἀξίον μελέτης θέμα εἶναι και τὸ τῆς ἰδρύσεως εἰδικῆς Βιομηχανικῆς
 Τραπεζῆς ἢ εἰδικοῦ κλάδου εἰς μίαν τῶν λειτουργουσῶν Ἐμπορικῶν Τραπεζῶν.

VII. ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Ἡ ἐνέργεια ἀποτελεῖ πρωτεύοντα συντελεστὴν ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας
 και ἰδίως τῶν βασικῶν κλάδων αὐτῆς. Ἀκριβῶς ἢ ἀνεπάρκεια τῆς διαθέσιμου
 ἐνεργείας ἀπετέλεσε διὰ τὴν Ἑλλάδα ἓνα ἐκ τῶν κυρίων λόγων τῆς μὴ ἀναπτύ-
 ξεως τῶν βασικῶν κλάδων τῆς βιομηχανίας.

Ἐὰν συγκρίνωμεν τὴν κατανάλωσιν τῶν πάσης φύσεως ἐνεργειακῶν φορέων
 κατά τὴν προπολεμικὴν ἐποχὴν εἰς τὰς διαφόρους χώρας, εὐρίσκομεν ὅτι ἡ Ἑλλάς
 κατέχει πολὺ χαμηλὴν θέσιν ἐν σχέσει πρὸς τὰς βιομηχανικῶς προηγμένας χω-
 ρας τῆς Εὐρώπης και τῆς Ἀμερικῆς.

Ἡ μὴ διάθεσις ἕμως ἐπαρκοῦς ἐνεργειακῆς δυνάμεως δὲν σημαίνει ὅτι ἡ χῶ-
 ρα στερεῖται τῶν καταλλήλων πηγῶν ἐνεργείας. Ἀντιθέτως, διαθέτει ἀξιόλογα
 λιγνιτικά κοιτάσματα και ὕδατοπτώσεις, διὰ τῆς καταλλήλου ἀξιοποιήσεως τῶν
 ὁποίων δύναται νὰ παραχθῆ ἐπιτοπῶς ὁ σήμερον ἐλλείπων οὗτος συντελεστὴς διὰ
 τὴν ἀνάπτυξιν τῶν βασικῶν βιομηχανικῶν κλάδων.

Τὸ πρόγραμμα τῆς ἐκβιομηχανίσεως τῆς χώρας στηρίζεται κατά μέγα πο-
 σστὸν εἰς τὸ μέλλον τῆς ἐνεργειακῆς οἰκονομίας τῆς, ἢ ὁποία ἄλλωστε ἐπρογραμ-
 ματίσθη και συνεδυάσθη πρὸς ἐκεῖνο.

Συμφώνως πρὸς τὸ μακροχρόνιον πρόγραμμα οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως τῆς
 χώρας, ἓν μέγα μέρος τοῦ κοινδύλου τοῦ προοριζομένου δι' ἐφόδια ἐκ τοῦ ἐξωτε-
 ρικοῦ ἀφιεροῦται διὰ τὴν ἀξιοποίησιν ἐνεργειακῶν δυνάμεων. Συγκεκριμένως, 67
 ἑκατομμύρια δολλάρια προβλέπεται ὅτι θὰ δαπανηθοῦν εἰς ὑδροηλεκτρικὰ ἔργα και
 35 ἑκατομ. δολ. εἰς θερμοηλεκτρικὰ τοιαῦτα. Ἦτοι σύνολον ἐξ 102 ἑκατομ. δολ.
 ἢ 17,2 % ἐπὶ τοῦ συνολικοῦ ποσοῦ (592,2) τοῦ προοριζομένου διὰ τὰς ἐπενδύ-
 σεσις μὲ θάξιν τὴν βοήθειαν τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ.

Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων αὐτῶν, προσδéléφθη ἐπίσης ἀξιόλογος συμβολὴ
 ἐκ τῶν κεφαλαίων τῶν ἰταλικῶν ἐπανορθώσεων.

Διὰ τῆς παραγωγῆς ἀφθόνου και εὐθηνῆς ἐνεργείας προσδοκᾶται, πλὴν τῆς
 ἀποκτίσεως βασικῶν βιομηχανικῶν και τῆς μειώσεως τοῦ κόστους παραγωγῆς, και

καλυτέρα χωροταξική κατανομή της ελληνικής βιομηχανίας, αφού αί πηγαι της ἐνεργείας, πλησίον τῶν ὁποίων θά τείνουν νά ἐγκατασταθοῦν αἱ νέα βιομηχανίαί, εὐρίσκονται εἰς διάφορα σημεῖα τῆς χώρας.

Εἰς τὰς σήμερον λειτουργούσας ἐν Ἑλλάδι βιομηχανίας, λόγω τῆς φύσεώς των, ἡ συμμετοχή των δαπανῶν δι' ἐνέργειαν εἰς τὸ ὄλον κόστος τῆς παραγωγῆς εἶναι μικρά καὶ συνεπῶς ἡ ἐκ τῆς ὑψηλῆς τιμῆς αὐτῆς ἐπιβάρυνσις δὲν ἐπιδρᾷ ἀποφασιστικῶς.

Συμφῶνως πρὸς τὴν ἔκθεσιν τοῦ κ. Γ. Πεζοπούλου, οἱ λόγοι τῆς σχετικῶς ὑψηλῆς τιμῆς τῆς ἐνεργείας εἶναι: ἡ ἀκρίβεια τῶν καυσίμων καὶ δὴ τῶν εἰσαγομένων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἡ κακὴ κατάστασις τῶν μηχανικῶν συγκροτημάτων τῶν ἐπιχειρήσεων ἠλεκτροπαραγωγῆς, ἡ ἀντιοικονομικὴ διασπορὰ αὐτῶν εἰς μικρὰς μονάδας καὶ ἡ μὴ ὀρθολογισμένη ὀργάνωσις των, ἡ περιορισμένη χρῆσις ταύτης ὑπὸ τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας, ἐκ τῆς ὁποίας διατηρεῖται ὑψηλὸν τὸ κατὰ μονάδα κόστος παραγωγῆς, καὶ αἱ μεγάλαι φορολογικαὶ ἐπιβαρύνσεις, αἱ ὁποῖαι ὑπερβαίνουν ἐνίοτε τὸ 50 % τῆς ἀξίας τῆς. Τὴν σημασίαν τῶν ἐπιβαρύνσεων τούτων ἀπεικονίζει ἡ τιμὴ τοῦ ἠλεκτρικοῦ οὐμάτος εἰς τὴν περιοχὴν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, ὅπου, λόγω τοῦ συμβατικοῦ περιορισμοῦ τῆς φορολογίας εἰς 5 %, τὸ κόστος παραγωγῆς αὐτῆς καὶ ἡ τιμὴ διαθέσεως εἶναι χαμηλά, πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ καὶ ἓνα ἐκ τῶν λόγων προτιμήσεως τῆς κεντρικῆς περιοχῆς διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἐργοστασίων.

Ἡ τροφοδότησις τῶν βιομηχανιῶν δι' ἀφθόνου καὶ εὐθηνῆς ἐνεργείας, ἐκτὸς τῆς ἀποφασιστικῆς συμβολῆς τῆς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν νέων βιομηχανιῶν, θά ἐξυψηρετήσῃ καὶ τὰς ὑφισταμένας, διὰ τῆς μειώσεως τοῦ ποσοστοῦ τοῦ κόστους διὰ τὴν ἐνέργειαν. Τοῦτο ὅμως δὲν πρέπει νά ἀναμένεται πρὸ τῆς παρελεύσεως ὀρισμένων ἐτῶν, ἡ πάροδος τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν συναφῶν ἔργων. Ἐν τῷ μεταξύ ἐνδείκνυται, κατὰ τὸν κ. Πεζοπούλου, ἡ λήψις μέτρων διὰ τὴν μείωσιν τοῦ κόστους τῆς προσφερομένης ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ἐκ μέρους τῶν φορολογικῶν καὶ δασμολογικῶν ἐπιβαρύνσεων ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων μηχανημάτων καὶ συσκευῶν, τὴν ἐξίσωσιν τῆς τιμῆς τῶν καυσίμων εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς χώρας, τὴν ἐσωτερικὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν ἐπιχειρήσεων ἠλεκτρισμοῦ, τὴν ἀναθεώρησιν τῶν μεθόδων τιμολογήσεως καὶ τὴν ἰδιαιτέραν ἐνίσχυσιν τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων τῶν χρησιμοποιοῦσῶν ἠλεκτρικὴν ἐνέργειαν παραγομένην δι' ἰδίων μέσων.

VIII. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Παράλλῃως πρὸς τὴν ἀφθονον προσφορὰν ἀνειδικεῦτου ἐργασίας, διαπιστώνει τις εἰς τὴν Ἑλλάδα αἰσθητὴν ἀνεπάρκειαν εἰδικευμένης καὶ τεχνικῶς μορφωμένης ἐργασίας. Ἡ ἀνεπάρκεια αὕτη ἐπεβράδυνε ἀσφαλῶς καὶ τὸν ρυθμὸν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας.

Μεταπολεμικῶς ἡ ἔλλειψις τεχνιτῶν κατέστη ἔτι περισσότερο μεγαλυτέρα, ἕνεκα τῆς τροπῆς πολλῶν τεχνιτῶν κατὰ τὴν Κατοχὴν εἰς ἄλλα ἐπαγγέλματα καὶ τῆς μὴ δημιουργίας νέων τεχνιτῶν λόγω τῆς μὴ λειτουργίας ἐπαγγελματικῶν καὶ τεχνικῶν σχολῶν ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Ἐνῶ ὅμως ἡ προσφορὰ ἐμειώθη, ἡ ζήτησις εἰδι-

κευμένων έργατοτεχνιτών ηὑξήθη, λόγω τῆς παλαιότητος καὶ τῆς κακῆς συντηρήσεως τῶν μηχανικῶν συγκροτημάτων τῶν βιομηχανιῶν, ἀναμένεται δὲ ἔτι μεγαλύτερα διεύρυνσις τῆς ζήτησεως, σὺν τῇ προόδῳ τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας.

Ἐν ὄψει τῆς δυσαναλογίας αὐτῆς μεταξύ προσφορᾶς καὶ ζήτησεως τεχνικῶς μορφωμένης ἐργασίας προσελέφθη εἰς τὸ μακροχρόνιον πρόγραμμα οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως τῆς Ἑλλάδος σειρά μέτρων διὰ τὴν κατάρτισιν, τὴν εἰδίκευσιν καὶ τὴν μετεκπαίδευσιν τεχνιτῶν. Εἰδικώτερον ἐπρογραμματίσθη ἡ ἐπιβλεπόμενα εἰς τὴν ἐνεργὸν βιομηχανικὴν ἀπασχόλησιν τῶν ἀποχωρησάντων ἐπὶ Κατοχῆς καὶ μετ' αὐτὴν, ἡ εἰδίκευσις ἀνειδικεύτων ἐργατῶν διὰ φοιτήσεως εἰς εἴκοσιν ἐπὶ τούτῳ ἱδρυσόμενα Κέντρα Ἐκπαιδύσεως ἀνά τὴν χώραν καὶ ἡ προσαρμογὴ πρὸς τὰς νέας τεχνικὰς μεθόδους τῶν ὑπαρχόντων τεχνιτῶν, εἴτε διὰ μετεκπαίδευσέως αὐτῶν ἐν Ἑλλάδι ἢ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν εἴτε διὰ ἐνημερώσεώς των ἐπὶ τῶν ἐν χρήσει μεθόδων.

Ἐκτὸς τῆς ἀναπτύξεως τῆς κατωτέρας τεχνικῆς ἐκπαιδύσεως, τὸ πρόγραμμα προβλέπει τὴν προώθησιν τόσον τῆς μέσης ὅσον καὶ τῆς ἀνωτάτης τεχνικῆς παιδείας.

Διὰ τὴν μέτρησιν, ἣτις περιλαμβάνει τὴν ἐκπαίδευσιν ἐργοδηγῶν, μηχανοδηγῶν, ἀρχιτεχνιτῶν κλπ., αἱ ὑπάρχουσαι ἐλλείψεις σχεδιάζονται νὰ καλυφθοῦν ἀφ' ἐνὸς δι' ἐνισχύσεως τῆς Σχολῆς Ὑπομηχανικῶν Ἀθηνῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τῆς ἱδρύσεως δύο νέων Σχολῶν (Ὑπομηχανικῶν), τῆς μιᾶς εἰς Μακεδονίαν καὶ τῆς ἄλλης εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα. Ὡς πρὸς τὴν ἀνωτάτην τεχνικὴν ἐκπαίδευσιν, προβλέπεται ἡ δημιουργία ἐπαρκῶν καὶ ἱκανῶν ἡγετικῶν τεχνικῶν στελεχῶν διὰ τῆς καταλλήλου καταρτίσεως τοῦ ἀναγκαίου ἀριθμοῦ σπουδαστῶν καὶ τῆς προσαρμογῆς τῶν ὑπαρχόντων πρὸς τὰς συγχρόνους τεχνικὰς ἀπαιτήσεις, διὰ καταλλήλου μετεκπαίδευσέως καὶ εἰδικεύσεως.

Ἐπειδὴ, πάντως, διὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ τεχνικῶς μορφωμένων προσώπων χρειάζεται πάροδος ἀρκετοῦ χρονικοῦ διαστήματος, προσελέφθη εἰς τὸ πρόγραμμα, τὸ μὲν ἡ ἐνίσχυσις κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐφαρμογῆς του δι' ἀλλοδαπῆς τεχνικῆς ἐργασίας, τὸ δὲ ἡ εἰσαγωγὴ εἰς εὐρεῖαν κλίμακα μεθόδων παραγωγῆς ἀπαιτουσῶν μικρῶν ποσοστῶν εἰδικευμένης ἐργασίας, ὥστε καὶ ἡ ἀργόσσα ἀνειδικεῦτος νὰ ἀπορροφηθῇ καὶ νὰ δημιουργηθοῦν περιθώρια εἰς τὸ τεχνικὸν δυναμικὸν τῆς χώρας διὰ τὴν κάλυψιν τῶν μελλοντικῶν ἀναγκῶν.

Βασικὴ προϋπόθεσις τῆς ἐπιτυχοῦς ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδύσεως ἐτέθη ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ διοικητικὴ ὀργάνωσις τῆς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ παρουσιάξῃ ἐνότητα καὶ πληρότητα ἐπιδιώξεων καὶ νὰ συντονίζωνται τὰ μέσα ἐκτελέσεως τοῦ σχεδίου.

Τῆς ὀργανώσεως τῆς Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδύσεως ἐπελήφθη ἡ ΓΣΕΣΑ, ἱδρυσάσα τὸ Συντονιστικὸν Συμβούλιον Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδύσεως, τοῦ ὁποῦ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ συνέστησεν εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς κατάρτισιν πλήρους προγράμματος Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδύσεως. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη ὑπέβαλεν ἤδη σχέδιον ἀναφερόμενον εἰς τὴν κατωτέραν βιομηχανικὴν καὶ δομικὴν ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ δὴ εἰς ὀρισμένας κατηγορίας τεχνιτῶν

τῶν συναφῶν κλάδων, μὲ σκοπὸν τὴν αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν καὶ τὴν βελτίωσιν τοῦ ἐπιπέδου μορφώσεώς των.

Εἰς τὴν ἐκθεσιν τονίζεται ὅτι αἱ μέχρι σήμερον λειτουργήσασαι νυκτεριναὶ τεχνικαὶ σχολαὶ δὲν ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὰς ὑπαρχούσας ἀνάγκας, διότι δὲν συνεδυάζετο καταλλήλως ἡ παροχὴ τῶν γνώσεων πρὸς τὴν πρακτικὴν ἀσκήσιν τῆς ἐιδικότητος, συνιστάται δὲ ὅπως ἐπισπευσθῇ ἡ ἐκπαίδευσις καὶ δὴ ὡς πρὸς τὰς ἐιδικότητας τοῦ τορναδόρου, τοῦ τεχνίτου δομήσεως, τοῦ ἠλεκτροτεχνίτου καὶ τοῦ χονδροξυλουργοῦ, διότι ἄλλως κινδυνεύομεν νὰ μείνωμεν χωρὶς τὸ ἀναγκαῖον τεχνικὸν δυναμικόν, ἐκ τοῦ ὁποῦοι πρῶτιστως ἐξαρτᾶται ἡ λειτουργία τῶν βιομηχανικῶν τῶν ἰδρυθησομένων διὰ τῶν κεφαλαίων τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας.

Ὡς πρόσφορον σύστημα τεχνικῆς ἐκπαίδευσως, ἡ Ἐπιτροπὴ προτείνει τὸ μεικτόν, δηλαδὴ τὸ συνιστάμενον εἰς τὴν πρακτικὴν ἐκπαίδευσιν τῶν νέων εἰς τὰ ἐργοστάσια καὶ τὰ ἐργοτάξια μὲ παράλληλον συμπληρωματικὴν φοίτησιν εἰς ἐπὶ τούτῳ λειτουργοῦντα σχολεῖα. Διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τούτου πιστεύεται ὅτι θὰ ἀναπτυχθῇ σοβαρῶς τὸ συναίσθημα τῆς εὐθύνης καὶ τῆς ἀμίλλης καὶ θὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ ἐπαγγελματικὴ ὥριμανσις.

Καταδικάζεται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ νυκτερινὴ φοίτησις εἰς τὰς σχολὰς, θεωρουμένη ὅτι φθείρει ταχέως τὸ σῶμα, ἀφοῦ προηγεῖται αὐτῆς κοπιώδης ἡμερησία ἐργασία. Εἰς ἀντικατάστασιν τῶν νυκτερινῶν σχολῶν προτείνεται ἡ ἴδρυσις ἡμερινῶν σχολῶν, εἰς τὰς ὁποίας θὰ φοιτοῦν οἱ ἐκπαιδευόμενοι μίαν ἡμέραν τὴν ἑβδομάδα, ἐνῶ τὰς ὑπολοίπους πέντε ἐργασίμους ἡμέρας θὰ ἀπασχολοῦνται εἰς ἐργοστάσια μὲ ἔργα ἐντελῶς σχετικὰ πρὸς τὴν ἐιδικότητα πρὸς τὴν ὁποίαν τρέπονται.

Τὰ ἐργοστάσια εἰς τὰ ὁποῖα πρακτικῶς θὰ ἀσχοῦνται οἱ μαθητευόμενοι θὰ ἐκλέγονται ἐπὶ τούτῳ καὶ θὰ συνάπτεται μετὰ τῶν οἰκείων βιομηχανῶν ἐιδικὴ σύμβασις μαθητείας, πρὸς ἐξασφάλισιν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν. Πρὸς ἐνθάρρυνσιν μάλιστα τῶν συμβαλλομένων βιομηχανῶν καὶ πληρεστέραν ἐκπαίδευσιν τῶν μαθητῶν, συνιστάται ἡ ἐνίσχυσις τῶν ἐργοστασίων αὐτῶν διὰ τῶν ἀπαραιτήτων ἀπαρτιῶν τῶν ἀπαιτουμένων ἐργαλείων.

Κατὰ τὸ προτεινόμενον σύστημα, θὰ συνδυάζεται πρὸς τὴν τεχνικὴν ἐκπαίδευσιν ἡ στοιχειώδης γενικὴ παιδεία καὶ συνεπῶς θὰ ἐγγράφονται εἰς τὰς τεχνικὰς σχολὰς οἱ ὑπερβάντες τὸ 14ον ἔτος τῆς ἡλικίας των, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐκπαιδεύονται δωρεὰν ἐπὶ 4ετίαν.

Αἱ ὑφιστάμεναι νυκτεριναὶ τεχνικαὶ σχολαὶ θὰ λειτουργήσουσιν, κατὰ τὸ σχέδιον μέχρις τῆς ἀποφοιτήσεως τῶν σημερινῶν μαθητῶν, θὰ μετατραποῦν δὲ βαθμιαίως εἰς ἡμερησίας.

Ἡ ἑλθὺν τεχνικὴ ἐκπαίδευσις προτείνεται ὅπως ὑπάγεται ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, πλὴν ὅπου θὰ λειτουργῇ, πρὸς τὸν σκοπὸν τούτου, ἡ Ἐπιτροπὴ Τεχνικῆς Παιδείας.

Διὰ τὴν εὐδῶσιν τῶν ἐπιδιώξεων ἐπὶ τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ καὶ τῆς τεχνικῆς ἐκπαίδευσως ἀξιοσύστατος εἶναι ἡ παροχὴ βοήθειας ἐκ μέρους τῶν διεθνῶν Ὄργανισμῶν. Ἦδη ὁ Ὄργανισμὸς Ἠνωμένων Ἐθνῶν παρέχει εἰς τὴν Ἑλλάδα, καθὼς καὶ εἰς ἄλλας χώρας, τεχνικὴν βοήθειαν δι' ἐκπαίδευσως καὶ μετεκπαίδευσως Ἑλλήνων εἰς τὸ ἐξωτερικόν εἰς διαφόρους ἐιδικότητας.

Ἐπίσης τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον Ἔργασίας, τὸ ὁποῖον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἠσχολήθη μὲ τὰ ζητήματα ταῦτα ἰδιαιτέρως, περιλαβὼν αὐτὰ μεταξὺ τῶν θεμάτων τῶν τελευταίων διεθνῶν Συνδιασκέψεων Ἔργασίας καὶ ἀρξάμενον νὰ δημοσιεύῃ εἰδικὰ κατὰ χώρας μονογραφίας, προσεφέρθη προθύμως νὰ βοηθήσῃ τὴν χώραν μας σχετικῶς, δι' ἀποστολῆς εἰδικῶν ὀργανωτῶν τὴν δὲ προσφορὰν του ταύτην ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐξετίμησε δεόντως.

Ὅπως δὲ ποτε, διὰ πᾶσαν ὀρθολογισμένην καὶ παραλλήλως πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος ἀποδίδουσαν ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ὀργάνωσις καὶ λειτουργία τῆς ἐπὶ τῇ βίᾳ συστηματικῆς ἐκτιμήσεως τῶν ἀναγκῶν καὶ εἰδικότητος καὶ κατατάξεως αὐτῶν κατὰ προτεραιότητα.

IX. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ἡ σχετικὴ μὲ τὴν βιομηχανικὴν πολιτικὴν ἑλληνικὴ νομοθεσία ὑπάρχει ἐγκατεσπαρμένη εἰς διάφορα νομοθετήματα. Ἐκ τούτων, ἄλλα μὲν ἔχουν ἕτερον θέμα ὡς κύριον ἀντικείμενον ρυθμίσεως καὶ παρεμπιπτόντως ἀσχολοῦνται μὲ βιομηχανικὰ ζητήματα, ἄλλα ἔχουν μεικτὸν περιεχόμενον (π. χ. δασμολόγιον) καθ' ὅσον ἀποβλέπουν εἰς βιομηχανικοὺς καὶ ἄλλους γενικοὺς ἢ εἰδικούς σκοπούς, ἄλλα, τέλος, εἶναι εἰδικὰ νομοθετήματα, βιομηχανικῆς πολιτικῆς. Τὰ κύρια νομοθετήματα τῆς τελευταίας ταύτης κατηγορίας εἶναι τὰ ἑξῆς :

α) ὁ Νόμος 2948 τοῦ 1922, «περὶ προαγωγῆς τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς βιοτεχνίας», ὅστις παρέσχεν ὠρισμένας διευκολύνσεις διὰ τὴν ἴδρυσιν ἢ τὴν ἀξιόλογον ἐπέκτασιν τῶν σοβαρῶν βιομηχανιῶν καὶ βιοτεχνιῶν. Τοιαῦται διευκολύνσεις καὶ ἐνισχύσεις ἦσαν : ἡ δυνατότης ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως ἰδιωτικῶν, δημοτικῶν, κλπ. κτημάτων, ἡ δασμολογικὴ ἀτέλεια διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἀλλοδαπῆς ξυλείας, σιδηροδοκῶν καὶ σὺν ἁρῶν εἰδῶν διὰ τὴν μηχανολογικὴν συγκρότησιν τῶν ἐργοστασίων, ἡ παροχὴ ἐκπτώσεων ἐπὶ τῶν τιμολογίων διὰ τὴν μεταφορὰν πρῶτων ὑλών κλπ., καὶ ἡ προτίμησις τῶν ἑλληνικῶν βιομηχανικῶν προϊόντων κατὰ τὰς προμηθείας τοῦ Δημοσίου, τῶν ὁποίων μάλιστα καὶ οἱ ὄροι δημοπρασίας ὠρίσθη ὅτι πρέπει νὰ συντάσσονται κατὰ τρόπον ἀνταποκρινόμενον εἰς τὰς συνθήκας τῆς ἐγχωρίου βιομηχανικῆς παραγωγῆς.

Σημειωτέον ὅτι, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου τούτου, αἱ παρεχόμεναι εὐνοιαὶ ἰσχύουν ὑπὲρ τῶν ἐντὸς ὠρισμένης προθεσμίας (βετίας ἕως 15 βετίας) ἰδρυομένων ἢ ἐπεκτεινομένων ἐπιχειρήσεων, ἀπηττεῖτο δὲ καὶ σύμφωνος γνώμη τοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου Βιομηχανίας.

Ὅρισμένοι ἐκ τῶν ἀνωτέρω εὐνοιῶν ἐπανεφέρθησαν ἐν ἰσχύϊ διὰ τοῦ νόμου 4536 τοῦ 1930 καὶ τοῦ Α.Ν. 545 τοῦ 1937 διὰ περιορισμένον καὶ πάλιν χρονικὸν διάστημα.

β) Διὰ τοῦ νόμου 5426 τοῦ 1932 ἐρρυθμίσθη ἡ εἰσαγωγὴ μηχανημάτων ἐν γένει διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας καὶ βιοτεχνίας, κατ' ἐξαίρεσιν τῶν θεσπισθεισῶν διὰ τοῦ αὐτοῦ νόμου ἀπαγορεύσεων καὶ περιορισμῶν εἰσαγωγῶν εἰδῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἡ ἐξαίρεσις ἀφ' ἑαυτῆς τὰ ἀνταλλακτικὰ καὶ τὰ ἐξαρτήματα μηχανῶν καὶ τὰ μηχανήματα τὰ ἀπαραίτητα πρὸς ἀντικατάστασιν ἀχρηστευθέντων καὶ συμπληρωσιν (οὐχὶ καὶ ἐπέκτασιν) τῶν ὑφισταμένων μηχανολογικῶν συγκροτημάτων

των εργοστασίων και εργαστηρίων. Η εισαγωγή μηχανημάτων δι' επέκτασιν ύφισταμένων ή ίδρυσιν νέων βιομηχανιών έπετρέπη μόνον κατόπιν αποφάσεως του Υπουργού τής Έθνικής Οικονομίας, εκδιδομένης μετά σύμφωνον γνώμην του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Βιομηχανίας, συνεδριάζοντος με ειδικήν πρόσθετον σύνθεσιν. Τέλος άπηγορεύθη εις πάσαν περίπτωσιν ή εισαγωγή μηχανημάτων ή έξαρτημάτων κατασκευαζομένων υπό τής έξχωρίου βιομηχανίας.

γ) Ο νόμος τής 3ης Ιουνίου του 1935 «περί ίδρύσεως και επέκτασεως βιομηχανιών» διέγραψε τās προϋποθέσεις τής έγκαταστάσεως νέων εργοστασίων και τής επέκτασεως των ύφισταμένων.

Συγκεκριμένως, άπητήθη άδεια του Υπουργού τής Έθνικής Οικονομίας, εκδιδομένη μετά σύμφωνον γνώμην του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Βιομηχανίας, ή άδεια δέ αυτη δέον νά προηγήται τής έκ μέρους του Υπουργείου Συγκοινωνίας εκδόσεως άδειας, καθόσον θεωρείται ότι πρέπει νά προηγήται ή οικονομική και διοικητική έρευνα του Υπουργείου τής Έθνικής Οικονομίας και νά έπεται ή εξέτασις των τεχνικών συνθηκών τής ίδρυομένης ή επέκτεινομένης βιομηχανίας.

Δι' ειδικών νόμων, ώρίσθη δι' ώρισμένους βιομηχανικούς κλάδους έτερον Υπουργείον άνοι του Υπουργείου τής Συγκοινωνίας, ως άρμόδιον διά τήν έρευναν από τεχνικής άπόψεως και τήν συναφή παροχήν τής δευτέρας άδειας. Ούτω, διά τās βιομηχανίας των όποίων ή έποπτεία ανήκει εις τό Γενικόν Χημείον του Κράτους άπητήθη άδεια του Υπουργείου των Οικονομικών, διά τούς κυλιανδρομύλους άδεια του Υπουργείου Άγορανομίας, διά τά εργοστάσια άεριούχων ποτών άδεια του Υπουργείου Υγεινής κλπ.

Κατά τήν διάρκειαν τής κατοχής ιδρύθησαν άρκετά εργοστάσια, άνευ τηρήσεως των προϋποθέσεων των δύο άδειών. Το Κράτος, διά τήν τακτοποίησιν των, παρέσχε, διά του Α. Ν. 966 του 1946, τήν δυνατότητα όπως νομιμοποιηθούν έντός βμήνου όλαι αι παρανόμως ίδρυθείσαι ή επέκταθείσαι βιομηχανίαι και βιοτεχνίαι.

δ) Έκ των μεταπολεμικών νόμων των άναφερομένων εις τήν βιομηχανίαν, άξιοι μνείας είναι οι Α.Ν. 881 του 1946, 843 του 1948 και 942 του 1949 και τό Ν. Δ. 1211 του 1949.

Διά του Α. Ν. 881 άηηλλάγησαν μέχρι τέλους του 1949 έκ των εισαγωγικών δασμών και όλων των φόρων, τελών και δικαιωμάτων των εισπραττομένων κατά τήν εισαγωγήν, τά μη κατασκευαζόμενα έν τή χώρα γεωργικά μηχανήματα και έργαλεία, τά καθοριζόμενα διά κοινής αποφάσεως των Υπουργών Οικονομικών, Γεωργίας και Έθνικής Οικονομίας.

Διά του Α.Ν. 843 του 1948 κατηργήθησαν οι φόροι επί τής κυκλοφορίας των αγαθών, οι εισπραττόμενοι ύπερ οίσουδήποτε δικαιούχου κατά τήν έξαγωγήν εις τήν άλλοδαπήν ή κατά τήν έν τῷ έσωτερικῷ μεταφοράν των, οι όποιοι ιδιαίτέρως επέβάρονον τήν έπαρχιακήν βιομηχανίαν. Οι φόροι ούτοι άντικατεστάθησαν, άφ' ενός διά προσθέτου φόρου 4 % επί τής αξίας των έκ του έξωτερικού εισαγομένων ειδών των ύποκειμένων εις τόν φόρον κύκλου εργασιών και άφ' έτέρου δι' επιβαρύνσεως έξ 6 % επί των αποδοχών του προσωπικού των βιομηχανικών και βιοτεχνικών επιχειρήσεων.

Διὰ τοῦ Α. Ν. 942 τοῦ 1949 ἐπεστράφη πρόσθετος ἐτηθία ἀπότθεσις μέχρι 5 % διὰ τὰ κτίσματα καὶ μέχρι 12 % διὰ τὰ λοιπὰ πάγια περιουσιακὰ στοιχεῖα ὡς πρὸς τὰς συναφεῖς δαπάνης τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων μετὰ τὴν 22αν Ὀκτωβρίου 1947. Ὡσαύτως διὰ τοῦ αὐτοῦ νόμου ἠδῆξήθησαν κατὰ 50 % τὰ ἀνώτατα ὄρια ἀποσβέσεων, τὰ προβλεπόμενα ὑπὸ τοῦ κώδικος φορολογίας καθαρῶν προσόδων, προκειμένου περὶ κτισμάτων, μηχανημάτων καὶ ἐγκαταστάσεων ἐν γένει εἰς τὰς λοιπὰς, πλὴν τῆς τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης, περιοχὰς τῆς χώρας. Ἡ διάταξις αὕτη καθὼς καὶ ἕτεροι διατάξεις τοῦ αὐτοῦ νόμου προβλέπεται δευτερευούσης φύσεως εὐνοίας ἔχουν ἐφαρμογὴν διὰ τὰ διαχειριστικὰ ἔτη 1948 καὶ ἐφεξῆς.

Τὸ Ν. Δ. 1211)1949 προβλέπει φορολογικὰς ἐκπτώσεις (5—14 %) ἐν περιπτώσει εἰσαγωγῆς μηχανημάτων καὶ ἀνταλλακτικῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ἀντικατάστασιν ἀχρηστευθέντων, τὴν ἀνάπτυξιν ὑφισταμένων καὶ τὴν ἔδρυσιν νέων βιομηχανιῶν.

Ἡ ἐλληνικὴ βιομηχανικὴ νομοθεσία εἶναι ἐν τῷ συνόλῳ τῆς ἀτελής. Ὅχι μόνον δὲν ἀποτελεῖ νομοθετικὸν σύνολον βιομηχανικῆς πολιτικῆς ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ μεγάλη ἀστάθεια εἰς τὴν διοικητικὴν ἐφαρμογὴν τῶν λαμβανόμενων μέτρων.

Ἡ ἀστάθεια ἐπεκτείνεται καὶ εἰς ἄλλας διοικητικὰς ἐκδηλώσεις ἔναντι τῆς βιομηχανίας, εἰς τρόπον ὥστε οἱ βιομήχανοι εὐρίσκονται συνεχῶς πρὸ ἀβεβαιοτήτων καὶ σειρὰς ἐμποδίων, τὰ ὅποια φροντίζουν νὰ ὑπερηδῆσουν ἀντὶ νὰ ἔχουν κυρίαν μέριμναν, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Κράτους, τὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς τῶν τὴν βελτιώσιν τῆς ποιότητος τῶν προϊόντων καὶ τὸ χαμηλὸν κόστος παραγωγῆς.

Κατὰ λίαν προσφυτὴ ἔκφρασιν, οὐδεμία ἄλλη χώρα ἔχει ἀνάγκην τοιαύτης κρατικῆς προωθήσεως τῆς βιομηχανίας τῆς ὡς ἡ Ἑλλάς καὶ ἐν τοῦτοις οὐδεμία ἄλλη χώρα παρεβάλλει τόσα προσκόμματα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας τῆς, ὡς ἡ Ἑλλάς.

Αἱ δυσχέρειαι τὰς ὁποίας συναντᾷ ὁ Ἕλληνας βιομήχανος, δὲν προέρχονται μόνον ἀπὸ τὰ ἄστοχα καὶ ἀντιβιομηχανικὰ νομοθετήματα ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν στάσιν ἔναντι τῆς βιομηχανίας, τόσον τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων ὅσον καὶ τοῦ κοινῶν.

Συμφώνως πρὸς τὴν παρατήρησιν τοῦ κ. Gilmort, μεγάλως ζημιοὶ τὴν ἐλληνικὴν βιομηχανίαν ἡ ὑπαλληλοκρατία, ἀφοῦ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι λαμβάνουν ἀθλαίρετως στάσιν ἀντιβιομηχανικὴν κατὰ τὴν χορήγησιν τῶν ἀδειῶν, τὴν ἐπιβολὴν τῶν φόρων κλπ., ἀντιλοῦντες τρόπον τινὰ ἱκανοποίησιν ἐκ τῶν ρυθμιστικῶν τῶν ἀρμοδιοτήτων ἔναντι τῆς βιομηχανίας. Ἡ κοινὴ γνώμη ἐξ ἄλλου, μὴ διαφωνησὶμὴ ἐπὶ τῆς σημασίας τῆς βιομηχανίας διὰ τὴν ἐλληνικὴν οἰκονομίαν καὶ τοῦ δημιουργικοῦ ρόλου τῶν βιομηχάνων, ἀλλ' ἀντιθέτως ἐπηρεαζομένη ἀπὸ τὰ ἐπίσημα καὶ ἀνεπίσημα σχόλια εἰς θάρος τῶν ἐπιχειρηματιῶν, διάκειται δυσμενῶς ἔναντι αὐτῶν, ἀφοῦ τοὺς θεωρεῖ ἐκμεταλλευτὰς τῆς καταναλώσεως καὶ πιστεύει ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη κρατικῆς τινὸς ἐνισχύσεως, διότι ἔχουν ἰδίας δυνάμεις διὰ τὴν προαγωγὴν τοῦ κλάδου τῶν.

Διὰ νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς ὀλίγα δείγματα τῆς ἀσταθοῦς καὶ ἐπιζημίας κρατικῆς πολιτικῆς ἔναντι τῆς βιομηχανίας, ἀναφέρομεν τὰ ἑξῆς :

α) Ὑπάρχει διασκορπισμὸς ἀρμοδιοτήτων, ἐν σχέσει μὲ τὴν βιομηχανίαν, εἰς

διάφορα Υπουργεία, χωρίς να υπάρχει συντονισμός τις. "Εκαστον Υπουργείον αντιμετώπιζει με τόν ιδιόν του τρόπον τὰ βιομηχανικά ζητήματα τής αρμοδιότητός του, αλλά και εις θέματα τής αρμοδιότητος του αὐτοῦ Υπουργείου δίδονται ἀντισυγκρουόμενα λύσεις.

Ὅτω π.χ., ἐνῶ ἐπιχορηγείται ἡ εἰσαγωγή ὠρισμένων ἐτοιμῶν βιομηχανικῶν προϊόντων, πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ τὰ προμηθεύωνται οἱ "Ελληνες καταναλωταὶ εἰς χαμηλὴν τιμὴν, δὲν διευκολύνεται κατ' ἀνάλογον τρόπον ἡ εἰσαγωγή τῶν συναφῶν πρώτων ὕλων τὰς ὁποίας ἐπεξεργάζεται ἡ ἐγχώριος βιομηχανία πρὸς παραγωγήν τῶν βιομηχανικῶν τούτων εἰδῶν, με τὴν ἀβαστῆ δικαιολογίαν ὅτι ἐκ τῶν ὕλων αὐτῶν εἶναι πιθανὴ ἡ παραγωγή καὶ ἄλλων βιομηχανικῶν προϊόντων.

β) Ἡ ἐλληνικὴ βιομηχανία ἐζητήθη νὰ ἐνισχυθῆ με τὸ εἰσαχθὲν τὸ 1923 καὶ ἐφαρμοζόμενον ἀπὸ τοῦ 1926 δασμολόγιον. Τὸ δασμολόγιον τοῦτο εἶναι κατὰ βάσιν προστατευτικόν. Τὸ ποσοστὸν τῆς προστασίας, βασικῶς ἐνιαιον, ἦτο 25 % , με τὴν ἐνίσχυσιν ὁμῶς μεταγενεστέρως αὐτοῦ ἡ προστασία ἐφθασε κατὰ μέτρον μὲν ὄρον εἰς 43,7 % τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν, ἀλλ' ἐνίστε υπερβαίνει κατὰ πολὺ τὸ 100 % , δημιουργοῦσα μονοπωλιακὰς καταστάσεις (ὕαλοπίνακες, τεχνητὴ μέταξα κλπ.). Δεδομένου ὁμῶς ὅτι δὲν ἐγένετο κατὰ εἶδος μελέτη τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀναγκαίας προστασίας δι' ἕκαστον βιομηχανικὸν κλάδον, ἡ παρεχόμενη προστασία εἶναι εἰς τὴν πραγματικότητά ἀνισος, ἐξ ἀφορμῆς δὲ τῆς ἀνισότητος ἐσημειώθη ἀσύμμετρος καὶ ἀντιοικονομικὴ ἀνάπτυξις εἰς τοὺς διαφόρους βιομηχανικοὺς τομεῖς. Ἐπὶ πλέον, τὸ ἰσχύον δασμολόγιον εἶναι ἀσυγχρόνιστον, διότι αἱ ἐπενεχθεῖσαι εἰς αὐτὸ μεταβολαὶ ἀπὸ τοῦ 1926 δὲν τὸ ἐβεβλίψαν ἱκανοποιητικῶς. Ἐπάρχουν π.χ. εἰς αὐτὸ ὠρισμένα κενά, ἐξ ἀφορμῆς τῶν ὁποίων ὕλαι μὴ ἀνεγγραφόμενα εἰς τὸ δασμολόγιον ὑφίστανται τὴν γενικὴν δασμολογικὴν ἐπιβάρυνσιν, ἐνῶ βιομηχανικὰ προϊόντα παραγόμενα ἐξ αὐτῶν, λόγῳ ὑπαγωγῆς τῶν εἰς ὠρισμένην δασμολογικὴν κλάσιν, ἐπιβαρύνονται ἐλαφρότερον ἀπὸ τὴν πρώτην ὕλην.

γ) Αἱ φορολογικαὶ ἐπιβαρύνσεις τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων εἶναι μεγάλαι, πολλαπλαζ, ἀτακταῖς καὶ ἀνισοί.

Ἡ ὑψηλὴ φορολογικὴ ἐπιβάρυνσις προκαλεῖ διαφυγὰς καὶ αὐξάνει τὸ κόστος τῶν προϊόντων, ἡ πολλαπλότης ἀποτελεῖ παρενοχλητικὸν παράγοντα, ἡ ἀστάθεια, συνοδευομένη ἐνίστε καὶ με ἀναδρομικότητα ἐφαρμογῆς, ἐμποδίζει τὴν κατὰ τρωσιν τῶν ἐπιχειρηματικῶν σχεδίων, ἡ δὲ ἀνισότης, ἐκδηλουμένη κυρίως μεταξὺ κεντρικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν βιομηχανιῶν, ἀποτελεῖ, ὡς δὲν θὰ ἔπρεπε, αἰτίαν ἐγκαταστάσεως τῶν νεοῖδρουμένων καὶ μεταφορὰς τῶν ὑφισταμένων εἰς τὴν κεντρικὴν περιοχὴν. Τέλος, ἡ εἰσπραξις τῶν φόρων ἐπὶ τῶν συντελεστῶν τοῦ κόστους πρὸ τῆς παραγωγῆς τῶν προϊόντων παρακωλύει τὴν ἐπιχειρηματικὴν δραστηριότητα καὶ μειώνει οὐσιαστικῶς τὸ ὕψος τῶν χορηγομένων πιστωτικῶν ἐνισχύσεων.

δ) Ἡ ἀγορανομικὴ πολιτικὴ, ὡσαύτως, ἡ ἀκολουθοῦμένη ἐπὶ τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων, εἶναι ἀσταθῆς καὶ πολλακίς ἀντιφατικὴ. Ἡ ἐναλλατσομένη τακτικὴ τοῦ ἀρμοδίου Υπουργείου μεταβάτει τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα ἄλλοτε εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐλευθέρως πωλουμένων εἰδῶν, ἄλλοτε εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐμμέσων διατιμήσεων (θεμιτῶν ὄριον κέρδους) καὶ ἄλλοτε εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀμέσων διατιμήσεων.

Ἐπί πλέον και ἐντός τοῦ ἰδίου ἀγορανομικοῦ καθεστῶτος δημιουργοῦνται ἀδεαδιότητες και δυσχέρεια, λόγω π.χ. ἐμμονῆς τοῦ Ὑπουργείου εἰς τιμὰς μὴ ἀνταποκρινομένας πλέον εἰς τὴν πραγματικότητα, ἀφ' οὗ δὲν λαμβάνεται πάντοτε ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπελευθέρωσις ἐν τῷ μεταξὺ μεταβολῇ εἰς τὴν τιμὴν τῶν διαφόρων παραγόντων τοῦ κόστους τῶν προϊόντων.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι λειτουργεῖ ἀπὸ τινας εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐφοδιασμοῦ και Διανομῶν εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ Κόστους, ἀλλ' αὕτη ἀφ' ἑνὸς δὲν βασίζεται εἰς ὑγιεῖς κοστολογικὰς κατευθύνσεις και ἀφ' ἑτέρου δὲν ἔχει τὸν τρόπον ἐξακριβώσεως τῶν κινήσεων τῶν διαφόρων συντελεστῶν τοῦ κόστους τῶν καθ' ἕκαστα εἰδῶν. Οὕτω, ἡ ἀπόσβεσις θεωρεῖται στοιχεῖον τοῦ κέρδους και ὄχι τοῦ κόστους, ἡ δὲ ἀμοιβὴ τοῦ συντελεστοῦ «ἐργασία» ὑπολογίζεται συμφώνως πρὸς τὰ ἐπίσημα ὄρια και ὄχι συμφώνως πρὸς τὰ πράγματι καταβαλλόμενα διὰ μισθοῦ και ἡμερομίσθια ποσά, ἐφ' ὧν ἄλλωστε ἐνεργοῦνται αἱ κρατήσεις.

Δὲν προξενεῖ ὁμοῦ μικρότερα κακὰ ἢ τακτικὴ τῆς ἀγορανομικῆς ἀστυνομίας ἢ ὅποια, ἐν τῇ προσπάθειά της νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ ὄριον τοῦ κέρδους, προβαίνει ἐνίοτε εἰς αὐθαιρέτους και καταθλιπτικὰς ἐνεργείας, ὥστε πολλοὶ βιομηχανοὶ προτιμοῦν τὴν συνέχισιν τοῦ καθεστῶτος τῶν ἀμέσων διατιμήσεων.

Τέλος, ἀξίζει νὰ μνημονευθῇ ὅτι μεγάλως παρακωλῶει τὴν ἐξακριβωσιν τοῦ πραγματικοῦ κόστους ἢ μὴ ἐφαρμογὴ ἐν Ἑλλάδι συγχρονισμένων λογιστικῶν και κοστολογικῶν μεθόδων ὑπὸ τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐν τινι μέτρῳ ἔμως, ὑπεύθυνος τοῦ κενοῦ εἶναι ἡ τακτικὴ τῆς Διοικήσεως, ἥτις, περιοριζομένη εἰς προχείρους ἐλέγχους τῶν βιβλίων, δίδκει εὐκολώτερον τὰς ἐπιχειρήσεις τὰς ἐχούσας εἰλικρινεῖς λογιστικὰς καταστάσεις παρὰ τὰς καταστρατηγούσας τοὺς νόμους εἰς τὸν τομέα τοῦτον.

ε) Ὁ κανὼν τῆς προτιμῆσεως τῶν προμηθειῶν τοῦ Κράτους και τῶν Ὁργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου ἐκ μέρους τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας κατὰ ποσοστὸν 20 ο/ο (νόμοι 2948 τοῦ 1922 και 4536 τοῦ 1930) δὲν ἐφαρμόζεται συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ θεσπίσαντος τὴν προτίμησιν αὐτὴν νόμου.

Προβάλλεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὡς ἀφορμὴ ἢ κακὴ ποιότης τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων, χρησιμοποιεῖται δὲ συνήθως ὡς μέθοδος καταστρατηγήσεως ἢ διαγραφῆς ὄρων δημοπρασίας τοὺς ὁποίους δὲν δύναται νὰ ἱκανοποιήσῃ ἢ ἐγχώριος βιομηχανικὴ παραγωγὴ.

στ) Ἡ θεσπισθεῖσα προϋπόθεσις τῆς ἀδείας διὰ τὴν ἔδρυσιν ἢ ἐπέκτασιν τῶν βιομηχανικῶν και βιοτεχνικῶν, ἐνῶ εἶχε ὡς προορισμὸν, ἀφ' ἑνὸς νὰ ἀποτρέψῃ τὴν δημιουργίαν ἀσυμφῶρων διὰ τὴν χώραν βιομηχανικῶν και ἀφ' ἑτέρου νὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν χωροταξικὴν αὐτῶν κατανομήν, κατέληξε νὰ ἀποθῇ ἀπλή γραφειοκρατικὴ τροχοπέδη. Τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον, ἀντὶ νὰ προβαίῃ εἰς τὴν λεπτομερῆ ἐξακριβωσιν τῆς σοβαρότητος τῆς ἐκδηλουμένης προθέσεως τῆς προελεύσεως τῶν ὄλων, τῆς βιωσιμότητος τῆς ἐπιχειρήσεως, τῆς σημασίας διὰ τὴν ἐγχώριον κατανάλωσιν και τὴν ἐργασίαν, περιορίσθη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς διοικητικὴν διεκπεραίωσιν τῶν αἰτήσεων μὲ βαρύνουσαν τὴν ἐπιρροήν τῶν πολιτικῶν πιέσεων, γεγονόςς τὸ ὁποῖον συνετέλεσεν εἰς τὴν νοσηρὰν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανικῆς οἰκονομίας τῆς χώρας.

ζ) Ἡ προστατευτικὴ πολιτικὴ ἢ ἀσκηθεῖσα και ἀσκουμένη ἐναντι τῶν ἐγχω.

ρίων γεωργικών προϊόντων, ἐνώ ἐνισχύει τοὺς ἀγρότας καὶ τοὺς ὠθεῖ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν κατ' ἀρχὴν ἀντικονομικῶν γεωργικῶν ἐκμεταλλεύσεων, ἀποβαίνει εἰς ζημίαν ὄχι μόνον τῆς καταναλώσεως ἀλλὰ καὶ τῆς βιομηχανίας, λόγῳ τῶν ὑψηλῶν τιμῶν τῶν ὑπ' αὐτῆς χρησιμοποιουμένων ἐγχωρίων πρώτων ὑλών.

Οἱ ἀνωτέρω παράγοντες, προσηθέμενοι εἰς τὰς ὀργανικὰς ἐλλείψεις τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας (κεφάλαια, ἐνέργεια, τεχνικῶς μορφωμένη ἐργασία, συγκοινωνιακαὶ συνθήκαι κλπ.), δὲν ἐπέτρεψαν ταχὺν ρυθμὸν ἐξελίξεως. Ἀντιθέτως μάλιστα, ἀπεθάρρυναν πολλὰκις τοὺς Ἑλληνας κεφαλαιούχους, ὥστε οὗτοι δὲν ἐδείξαν προθυμίαν διὰ βιομηχανικὰς ἐπενδύσεις, δὲν προσεκύθησαν ξένα κεφάλαια, ὤθησαν τοὺς ἀποφασίσαντας νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν βιομηχανίαν πρὸς τομεῖς δευτερεύοντες καὶ ἠμπόδιζαν τὴν ἀνταγωνιστικὴν ἀμιλλαν διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητος καὶ τὴν μείωσιν τοῦ κόστους, δεδομένου ὅτι τὸ Κράτος, ἀντιλαμβανόμενον ἐνίοτε ὅτι ἐπιβάλλεται μέριμνα ὑπὲρ τῆς βιομηχανίας, προτίθει εἰς τὸν εὐκόλον τρόπον ἀντιμετωπίσεως τῶν προβλημάτων διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ ποσοστοῦ προσισίας ἢ τῆς δημιουργίας μονοπωλιακῶν καταστάσεων.

Ἐναντι τῆς ἐκ τῶν λόγων τούτων πηγαζούσης ὑψηλῆς τιμῆς τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων ἢ πολιτικῆ τοῦ Κράτους συνίσταται εἰς τὸν περιορισμὸν τοῦ ποσοστοῦ τῶν θεμιτῶν κερδῶν. Ἄντι νὰ ἀντιμετωπισθῇ ἢ νοσηρότης μὲ ριζικὰς μεθόδους ἀποσκοπούσας τὴν μείωσιν τοῦ κόστους, κατεπολεμήθησαν αἱ ἐκδηλώσεις τῆς νόσου διὰ τοῦ προχείρου τρόπου τῆς μειώσεως τῶν κερδῶν, ἐνῶ ἡ ἀναμονὴ τοῦ κέρδους ὑποκινεῖ τὸν ἐπιχειρηματίαν εἰς ἔντασιν τῆς δραστηριότητός του. Ἀβτη, ἀκούμενη ὑπὸ καθεστῶς ἀνταγωνισμοῦ, θὰ ὠδήγει εἰς νέαν μείωσιν τοῦ κόστους καὶ εἰς βελτίωσιν τῆς ποιότητος.

Ὁ Σύνδεσμος Ἑλλήνων Βιομηχάνων καὶ ὠρισμένοι εἰδικοί εἰς τὰ θέματα τῆς βιομηχανίας εἰσηγούονται ὡς κυρίας κατευθύνσεις τῆς μελλοντικῆς βιομηχανικῆς πολιτικῆς τῆς χώρας τὰς ἑξῆς:

α) Χάραξιν σταθεροῦ βιομηχανικοῦ προγράμματος, καταρτιζομένου ἐν ὄψει τῶν διεθνῶν συνθηκῶν καὶ τῶν ἐλληνικῶν δυνατοτήτων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀποκητήσῃ ἡ Ἑλλάς βιομηχανικὴν συγκρότησιν βιώσιμον καὶ ἀποδοτικὴν. Ἡ δημοσία ἀρχὴ δέον νὰ κινήται, κατὰ τὴν χορήγησιν τῶν ἀδειῶν ἰδρύσεως ἢ ἐπεκτάσεως ἐργοστασίων, μὲ βῆσιν τὸ πρόγραμμα τοῦτο.

β) Χάραξιν σταθερὰς βιομηχανικῆς πολιτικῆς, κατευθυνομένης εἰς τὴν κατὰ τὸν προσφορώτερον τρόπον ἐπίτευξιν τοῦ βιομηχανικοῦ προγράμματος τῆς Χώρας.

γ) Σύστασιν ἐλληνικοῦ Βιομηχανικοῦ Ἰνστιτούτου, τὸ ὅποιον θὰ ἐρευνᾷ τὰ ἐμπόδια τὰ κωλύοντα τὴν πρόοδον τῆς βιομηχανίας καὶ θὰ διατυπώνη σχέδια ἀποσκοποῦντα τὴν ὑπερνίκησιν τῶν ἐμποδίων αὐτῶν.

δ) Κατάργησιν τοῦ συστήματος τοῦ θεμιτοῦ κέρδους ἢ, ἐν ἀδυναμίᾳ, προσδιορισμὸν τῶν κερδῶν κατὰ τρόπον ὥστε νὰ προσελκύωνται τὰ ἐσωτερικὰ καὶ τὰ ἐξωτερικὰ κεφάλαια πρὸς βιομηχανικὰς ἐπενδύσεις, καὶ δὴ πρὸς βασικὰς βιομηχανίας. Οὕτω π.χ. εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας ὑπάρχει διαφορισμὸς θεμιτῶν κερδῶν μεταξὺ σταθερῶν καὶ ἀσταθῶν βιομηχανιῶν, εἰς πολλὰ δὲ κράτη τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς τὰ ποσοστὰ τοῦ κέρδους ὀρίζονται εἰς 30—40%, λόγῳ τῶν μεγαλυτέρων κινδύνων οἱ ὅποιοι ὑπάρχουν εἰς αὐτὰ. Εἰς πάσας δὲ τὰς περιπτώσεις ταύτας δ

ὀυλογοισμὸς τοῦ κέρδους γίνεται μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἀποσβέσεων, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν στοιχεῖον τοῦ κόστους παραγωγῆς.

ε) Συντονισμὸν τῆς βιομηχανικῆς πολιτικῆς μετὰ τῆς συγκοινωνιακῆς πολιτικῆς, διὰ προσαρμογῆς τῶν κομίστρων, ἀναθεωρήσεως τῶν τιμολογίων καὶ καταργήσεως τῶν προσθέτων ἐπιβαρύνσεων ἐπὶ τῆς μεταφορᾶς τῶν μηχανημάτων, ὑλῶν καὶ προϊόντων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον.

στ) Κατάργησιν τῶν ὑπὲρ τρίτων φορολογίων καὶ διαρρυθμίσει τῆς φορολογίας κατὰ τρόπον ὥστε νὰ ἐπιβαρύνεται ἀμέσως τὸ κέρδος βάσει κοστολογήσεως ἐπιστημονικῆς ἀλλὰ καὶ ἀπλῆς, τὴν ὁποῖαν νὰ ἐνεργῇ μόνον ἡ φοροτεχνικὴ Ἀρχή. Ἡ φορολογία τῶν παραγόντων τοῦ κόστους κρίνεται ἀπρόσφορος οἰκονομικῶς καὶ κοινωνικῶς. Ἀλλὰ καὶ τὰ κέρδη δεόν νὰ φορολογουνται μὲ διαφορετικὸν συντελεστῆν, ἀναλόγως τῆς διαθέσεώς των, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐνθαρρύνεται ὁ ἐπιθυμῶν νὰ ἐπεκτείνῃ ἐπὶ ἔθνικοοικονομικῇ ὀφελείᾳ τὴν ἐπιχείρησίν του καὶ νὰ πλήττεται ὁ ἀνικοινωνικῶς χρησιμοποιοῦν αὐτά. Σκόπιμος ἴσως θὰ ἦτο καὶ ἡ ἐλάφρυνσις τῶν ἐξαγομῶν βιομηχανικῶν εἰδῶν ἀπὸ ἀπόψεως φόρων.

Διὰ τῆς φορολογικῆς διαρρυθμίσεως, ὡσαύτως, εἶναι δυνατὴ ἡ στροφὴ τῶν βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἐπαρχίαν.

Γενικώτερον, τὸ ζήτημα τῆς τοπικῆς κατανομῆς τῶν ἑλληνικῶν βιομηχανικῶν δεόν νὰ προγραμματισθῇ κατὰ τρόπον ὥστε καὶ ἡ πολιτικὴ τῆς μειώσεως τοῦ κόστους παραγωγῆς νὰ διευκολυνθῇ καὶ ἡ ἑλληνικὴ ἐπαρχία νὰ ἐνισχυθῇ καὶ τὸ βιομηχανικὸν πρόγραμμα νὰ συντονισθῇ πρὸς τὰ προγράμματα ἄλλων τομῶν τῆς ἀνασυγκροτήσεως καὶ δὴ τὸν τομέα τῆς ἐνεργείας.

Συμφώνως πρὸς τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν τοῦ κ. Σ. Πικούλη, ὡς βασικώτερος παράγων διὰ τὸν τόπον ἐγκαταστάσεως τῶν νέων βιομηχανικῶν προβάλλει ἡ θέσις τῶν πρώτων ὑλῶν, τῆς ἐνεργείας καὶ τοῦ ὕδατος, ὡς δεῦτερος δὲ παράγων, αἱ συγκοινωνιακαὶ συνθήκαι. Δεδομένου ὅτι ἡ Ἑλλάς ἔχει κακὰς μᾶλλον συνθήκας χερσαίων μεταφορῶν, ἡ δὲ γεωγραφικὴ της διαμόρφωσις ὠθεῖ πρὸς τὰς παραβαλασσίους περιοχάς, θεωρεῖ ὡς μᾶλλον εὐνοούμενα σημεῖα ἐγκαταστάσεως τῶν νέων βιομηχανικῶν τὰ κείμενα μεταξὺ τῶν πρώτων ὑλῶν καὶ ἐνεργείας καὶ τῶν πλησιεστέρων ἀκτῶν. Ἡ βαρύτερσις τῶν ἄλλων παραγόντων ὡς : τῆς ἐργασίας, τῆς καταναλώσεως καὶ τῶν ἐν γένει οἰκονομικῶν συνθηκῶν, εἶναι διάφορος διὰ τοὺς καθέκαστα κλάδους, ἐξαρτημένη ἀπὸ τὰς εἰδικὰς αὐτῶν συνθήκας, τὰς ὁποίας καὶ μελετᾷ ὁ κ. Πικούλης εἰς τὴν ἔκθεσίν του.

Πρὶν ἢ κλείσωμεν τὸ ἄρθρον τοῦτο, σκόπιμον εἶναι νὰ θιξῶμεν τὸ ζήτημα τὸ ὅποσον ἐγείρει ὁ κ. Α. Κυριλιτίσης, εἰς τὴν ἐσχάτως ὑποβληθεῖσαν ἔκθεσίν του ἐπὶ τῆς προστατευτικῆς πολιτικῆς τῆς βιομηχανίας. Ὁ κ. Κυριλιτίσης λαμβάνων ἀφορμὴν ἀπὸ τὴν ἐκδηλουμένην διεθνῶς τάσιν πρὸς πλεόν φιλελευθέραν ἐμπορικὴν πολιτικὴν (ἀπελευθέρωσις ἐνδοευρωπαϊκοῦ ἐμπορίου, συνδιασκέψεις Ἀβάνας, Quebec καὶ Annécy) κρίνει λεπτὴν τὴν θέσιν τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας, ἰδίως δὲ διότι αἱ περισσότεραι εὐρωπαϊκαὶ βιομηχαναί, τῶν ὁποίων αἱ συνθήκαι παραγωγῆς ἐβεβλιώθησαν αἰσθητῶς κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη, παράγουν ὁμοειδῆ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν καὶ ἀνώτερα εἰς ποιότητα προϊόντα, καὶ φοβεῖται ὅτι ἡ βιωσιμότης πολλῶν βιομηχανικῶν κλάδων τῆς χώρας κινδυνεύει, ἐὰν δὲν συνεχισθῇ ἡ προστασία καὶ δὲν ληφθοῦν πρόσφορα εἰδικὰ μέτρα ὡς : ἡ ἐλευ-